

Naša anketa

Aký najväčší úspech zaznie vo vašej ZO SZPB pri tohtoročnom bilancovaní?

Jozef Pupala, predseda ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu, Čierny Potok: – Je to dlhoročné poriadanie úspešnej humannej akcie „Slovenská kvapka krvi SNP“, ktorej ostatný ročník sa konal 18. augusta 2025. V obci, ktorá má len 118 obyvateľov bolo za 21 rokov vyše 70 litrov krvi. Pri tomto podujatí nás morálne i vlastnou krvou podporujú aj členovia Klubu generálov SR.

Jozef Mravík, predseda ZO SZPB, Partizánske: – Možno to nie je celkom v súlade s otázkou, no my sa veľmi hrdíme podporou mestského zastupiteľstva, ktoré nám vytvára priestor a možnosti pre viacero aktivít ZO SZPB.

Konkrétne spomeniem dve aktivity. Prvou sú naše pochody: Májový pochod vďaka ku Dňu víťazstva nad fašizmom a 2. ročník Pochodu vďaka hrdinom SNP.

No a čím sa osobitne hrdíme, tak to je získanie 26 % predplatiteľov mesačníka Bojovník z našej vyše stočlennej základnej organizácie.

Anketová otázka č. 11/2025

Ako si vysvetľujete, že finančná podpora SZPB zo strany súčasného ministerstva vnútra riadeného vládnu stranou Hlas SD nedosahuje ani polovicu z čiastky, ktorú nám pridelil minister z hnutia OĽANO a dokonca len asi štvrtinu toho, koľko SZPB pridelil minister vnútra za stranu SMER - SSD?

(Odpovede posielajte do 8. 11. 2025.)

Anketová otázka č. 12/2025

Čo vás v tomto roku najviac protifašisticky potešilo, zarmútilo, či zneistilo? (Prosíme najviac päť vetnú odpoveď. Posielajte ju do 5. 12. 2025.)

Akú záruku dal svetu Donald Trump?

V druhej polovici augusta vyhlásil, že za jeho vládnutia 3. svetovej vojny nebude!

Konkrétne povedal, že sa už netreba obávať tretej svetovej vojny. „Myslím si, že všetko smerovalo k tretej svetovej vojne, ale teraz je to preč. Je to pekná vec, už sa toho nemusíte obávať,“ povedal Trump v rozhovore s rozhlasovým moderátorom Markom Levinom.

-r-

Perlička

Už sa nerozmnožujte!

Obyvatel' francúzskeho mesta Lodève Pierrot Le Zigot poslal Národnému zhromaždeniu 600 kondómov, pretože podľa jeho názoru by sa poslanci parlamentu už „nemali rozmnožovať“, informuje rádio ici.

Pierrot le Zigot odsudzuje správanie poslancov parlamentu, ktoré považuje za „úbohé“, uvádza sa v článku. Balíček bol do budovy Národného zhromaždenia v Paríži doručený 11. septembra 2025.

„Keď vidíme, ako niektorí kričia, iní sa hrbia na svojich miestach, odmietajú si podať ruky, urážajú sa navzájom... keď počujem, ako niektorí nazývajú políciu vrahmi, iní obviňujú Arabov zo súčasnej situácie a environmentalistov, ktorí hovoria, že by sme už nemali jesť mäso, myslím si, že je to jednoducho smiešne a nemalo by sa to diať“, cituje ho ici.

Pierrot le Zigot je vo Francúzsku známy svojimi provokatívnymi výstrelkami: v roku 2019 poslal väzenskú pyžamu uväznenému starostovi Patrickovi Balkanymu a v roku 2016 zorganizoval protest v bývalom sídle Socialistickej strany v Paríži, aby „zachoval posledné vzdychy socializmu“.

-r-

Deň hrdinov KDO 2025: V čom prezident a predseda parlamentu teraz nesklamali?

Tohtoročných osláv Dňa hrdinov KDO sa zúčastnili len dvaja vojnoví veteráni, bojovníci SNP, plukovníci Vladimír Strmeň a Branislav Tvarožek. Na snímke sú medzi členmi oblastnej organizácie SZPB vo Svidníku. (snímka Jozef Žižák)

Ak počas osláv 81. výročia SNP ani raz nespomenuli, že slovenskí povstanci sa pustili do boja proti nemeckým nacistom, v prejavoch pri príležitosti 81. výročia Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie už spomenuli, že to bola Červená, resp. sovietska armáda, kto niesol hlavnú ťarchu bojov na tomto bojisku, vďaka ktorej sme si aj sami mohli začať oslobodzovať svoju vlasť.

Čím ďalším boli charakteristické v Karpatsko-duklianskej operácii. tieto oslavy? Napríklad obrovskou Zaznelo ich toľko, až sa z toho krútila pestrosťou údajov o počtoch padlých hlava. Presné čísla však uviedli histo-

rici Jozef Bystrický a Andrej Žiarovský v priamom televíznom vstupe.

Podľa televíznych moderátorov (napr. Andreja Bálinta) i moderátora podujatia pri duklianskom pomníku Viliama Stankaya Karpatsko-duklianska operácia vraj patrila medzi najväčšie horské

(Pokračovanie na str. 3)

Slovenská diplomacia opäť nepodporí rezolúciu VZ OSN

V stredu 1. októbra 2025 tento rok slovenská diplomacia nepodporí rezolúciu VZ OSN o boji proti fašizmu a nacizmu.

Odpoveď ministra bola, že SR ju nemôže v navrhovanej podobe podporiť,

pretože by hlasovala sama proti sebe. A vysvetlil to tak, že aj SZPB a jeho mesačník Bojovník sa už stavia na jeho stranu.

Čo nám, Slovensku a aj Slovenskému zväzu protifašistických bojovníkov, vadí na texte tejto rezolúcie? Je to konštatovanie,

(Pokračovanie na str. 4)

Izrael pácha v Gaze genocídu

Tento ortiel' vyniesla nezávislá medzinárodná vyšetrovacia komisia OSN pre okupované palestínske územie.

Stanovila, že „izraelské úrady čiastočne zničili reprodukčnú schopnosť Palestínčanov v pásme Gazy ako skupiny, a to aj zavedením opatrení zameraných na zabránenie plodnosti; a úmyselne vytvorili životné podmienky, ktoré majú viesť k fyzickému zničeniu Palestínčanov ako skupiny, čo sú základné akty genocídy v Rímskom štatúte a Dohovore o zabránení a trestaní zločinu genocídy („Dohovor o genocíde“),“ uvádza sa v správe.

Hlavné zistenia komisie:

- Izrael naďalej pácha ge-

nocídu v pásme Gazy, jeho konanie proti obyvateľstvu je najnemilosrdnejšie od roku 1948;

- vojenská a politická vodcovia krajiny vrátane premiéra Benjaminu Netanjahu na to podnecovali;

- Tel Aviv nesie zodpovednosť za to, že nezabránil genocíde obyvateľov enklávy;

- krajiny sú povinné použiť všetky nástroje na zastavenie akcií Izraelských obranných síl IDF v Gaze a na okupovaných územiach.

Izraelské ministerstvo zahraničných vecí odmietlo správu OSN s tým, že je založená na „klamstvách Hamasu“ a vyzvalo na rozpustenie medzinárodnej komisie.

-r-

NATO sa prvé uchýli k nasadeniu jadrových zbraní

NATO prehrá vojnu s Ruskom na bojisku, a preto bude prvé, kto sa uchýli k jadrovým zbraňam, uviedol geopolitický analytik a fínsky profesor Tuomas Malinen na platforme sociálnych sietí X.

Takto okomentoval článok v New York Times o pôsobivej ruskej produkcii dronov.

„Zjavným faktom, ktorý by som nikdy v živote nechcel vidieť, je, že ak vypukne vojna medzi NATO a Ruskom, bude to aliancia, ktorá sa ako prvá uchýli k jadrovým zbraňam, keďže konvenčná vojna na bojisku už bola prehratá,“ poznamenal.

-r-

Vo svete naberá silu nová vlna dekolonizácie

Presne takto sa vyjadril vo štvrtok 2. októbra prezident RF Vladimir Putin počas zasadnutia medzinárodného diskusného klubu „Valdaj“.

„Nová vlna de facto dekolonizácie v súčasnosti naberá na obrátkach, keďže bývalé kolónie, ktoré si uvedomujú štátnosť, získavajú okrem svojej štátnosti aj politickú, ekonomickú, kultúrnu a ideologickú suverenitu,“ vyhlásil.

-r-

Na zamyslenie:

**Ukáž múdreému človeku chybu a on sa ti poďakuje.
Ukáž hlúpeému človeku chybu a on sa urazí.**

Jeannes

Zareaguje SR na výzvu AI?

Ludskoprávna organizácia Amnesty International 7. októbra vyzvala Slovenskú republiku, aby okamžite zastavila vývoz zbraní a vojenského materiálu do Izraela, aby ukončila dovoz izraelských zbraní a aby zverejnila úplné údaje o všetkých transakciách s Izraelom.

To, čo sa deje na okupovaných územiach zo strany Izraela, AI nazvala genocídou. No a túto, podľa nej hrôzu, vraj umožňuje podpora zo strany USA, ďalších spojencov a sprísnenie nezákonnej blokády Pásma Gazy zo strany Izraela, ktorá trvá už 18 rokov. „Táto blokáda spôsobila ne-

predstaviteľné utrpenie. Toto sa musí skončiť“, píše sa v tlačovej správe AI.

-r-

Vyhlásenie predsedu vlády SR Roberta Fica

„...sme svedkami totálneho rozkladu existujúceho svetového poriadku. A vôbec nepreháňam. Uvedomte si, prosím, že je to úplne iný poriadok, ktorý bol 1. januára 1993 keď vznikala naša národná Slovenská republika alebo v máji 2004, keď sme vstupovali do Európskej únie.

To boli správne rozhodnutia! Aj vznik SR, aj vstup do EÚ. To je náš životný priestor. My patríme do západnej civilizácie!

Áno, boli sme presvedčení, že najlepší život, najlepšia práca, najvyššia kvalita ľudského bytia je predovšetkým v Európe. Sú tieto hodnoty... garantované do nasledujúcich rokov?

Prečo hovorím o rozklade existujúceho svetového poriadku? Mám na to tri dôvody. Prvý dôvod je, že je tu čím ďalej väčší sklon silných mocností prijímať jednostranné mocenské rozhodnutia s cieľom riešiť vlastné národné záujmy. Na úkor iných krajín a nerešpektujúc medzinárodný poriadok, ktorý je postavený na princípoch Charty OSN. Po druhé, musíme veľmi jasne povedať, že nám chýba, veľmi nám chýba dialóg a chýbajú nám kompromisy... (Po tretie) Chýbajú nám pravidlá a chýba nám vzájomný rešpekt...“

Celé vyjadrenie: <https://www.youtube.com/watch?v=bskTkhXBte0>

Začnite s tým „priamo teraz“! Nezvyčajná výzva Sikorského

Polský minister zahraničných vecí Radosław Sikorski je skeptický ohľadne bezpečnostných záruk vyslovovaných Ukrajine, píše „Strana.ua“.

Tvrdí, že podľa súčasnej koncepcie by sa jednotky bezpečnostných garantov mali v prípa-

de nového konfliktu postaviť na obranu Ukrajiny napriek tomu, že nikto v Európe nechce bojovať s Ruskom.

„Ak poskytneme Ukrajine bezpečnostné záruky, hovoríme, že môžeme začať vojnu proti Rusku. No nemyslím si, že je to presvedčivé, že je to

dôveryhodné. Ktokoľvek, kto chce bojovať proti Rusku, môže s tým začať hneď teraz. Nevidím však nikoho, kto by bol ochotný to urobiť“, povedal Sikorski.

Na toto jeho vyznanie zareagovala predstaviteľka ruského MZV Marija Zacharova. Uviedla, že „toto bolo potrebné priznať si skôr“ a „nezvážať“ Ukrajincov rečami o západnom kurze“.

-r-

Ako sa Západ snaží prinavrátiť si dominanciu?

„Krajiny kolektívneho Západu sa všemožne snažia znovu získať svoju stratenú dominanciu a brániť sa prirodzenému vývoju medzinárodných vzťahov.

Za týmto účelom sa snažia udržiavať kontrolovaný chaos v určitých regiónoch sveta, čo sa už

stalo tradičným nástrojom ich zahraničnej politiky, a to podnecovaním národnostných konfliktov a zneužívaním akýchkoľvek zvláštnych etnických a náboženských rozporov“, vyhlásil minister vnútra RF Vladimir Kolokolcev.

-r-

Bod, z ktorého niet návratu: USA prekročili červenú čiaru. Reakcia Moskvy zmení všetko

V noci na 8. októbra Washington, tým, že slúbil Kyjevu rakety Patriot, vynuloval dejiny diplomacie USA a RF (ZSSR).

Moskva zareagovala okamžite. Epocha diplomatických ústupkov a hľadania kompromisov sa skončila. Nastúpil moment pravdy, ktorý vynuloval všetky doterajšie dohody a ilúzie. V Moskve už neveria ani jednému slovu, ktoré zaznie z Bieleho domu.

Dôveryhodný zdroj z prostredia MO RF uviedol, že prezident Vladimir Putin prijal jasné rozhodnutie. Odteraz už ani jeden nepriateľský krok zo strany USA nezostane bez tvrdej strategickej

odpovede. Nie na papieri, ale na bojovom poli novej reality.

Noc na 8. október 2025 sa stala jednoznačnou historickou čiarou. Rusko nielenže vyškrtlo USA zo zoznamu čo i len hypotetických partnerov, no postavilo kríž aj na celej architektúre medzinárodných vzťahov, ktorá sa tvorila po celé desaťročia.

Rusko skončilo aj s Donaldom Trumpom, ktorý v prejave z tribúny VZ OSN nevolal po mieri, ale vrhol na Moskvu hromadu urážok a vyzýval Kyjev ísť proti „papierovému tigrovi“ do konca.

-r-

Svet zmrzol na okraji priepasti

Európa sa ocitla pred tvárou najrozsiahlšieho konfliktu od 2. svetovej vojny.

Z Bruselu unikla najtajnejšia informácia o iniciatíve EÚ. Ide o sformovanie koalíčných síl,

pripravených rozmiestniť vojenský kontingent na území Ukrajiny pod zámienkou humanitárnej misie a zaistenia bezpečnosti na jej západných čiarach.

Reakcia Moskvy bola oka-

mžitá. Dňa 1. októbra vydal prezident RF kategorický rozkaz generálnemu štábu OS RF: okamžite zničiť akékoľvek vojenské formácie, ktoré prekročia ukrajinskú hranicu.

Planéta stíchla v očakávaní!

-r-

Čo píšete o (proti)fašizme iní?

■ Ako Hitler udelil výnimku v nadradenosti árijskej rasy nad „menejcennými“ Japoncami

27. septembra 1940 bol v Berlíne z iniciatívy Hitlera uzavretý Trojstranný pakt, ktorý spečatil vytvorenie agresívneho bloku Nemecka, Japonska a Talianska, dostal tiež neoficiálny názov Os Berlín-Rím-Tokio.

Po obsadení Mandžuska a nástupe Adolfa Hitlera k moci v Nemecku japonský generálny štáb armády vyslal svojho vojenského ataše na veľvyslanectve v Berlíne, generála Hirošioho Ošimu, ktorému bola zverená úloha sledovať nemecko-sovietske vzťahy a zistiť, ako by sa Nemecko zachovalo v prípade vojny Japonska so Sovietskym zväzom. Hitler tiež sledoval Japonsko. V komentári k vystúpeniu Japonska z Ligy národov führer vyhlásil:

„Liga národov utrpí vystúpením Japonska väčšiu škodu ako samotné Japonsko.“ Z obavy, že zostanú v izolácii, Japonci začali hľadať spojenectvo s ideologicky a politicky blízkym fašistickým štátom. Berlín zo svojej strany tiež videl v Japonsku, ktoré bolo nemenej nacistické ako Nemecko, potenciálneho spojencu, schopného vytvoriť proti ZSSR druhý front na Ďalekom východe. Japonci všetky tieto nádeje všemožne podporovali.

Od tých čias Hitler čoraz častejšie diskutoval so svojimi blízkymi o uzavretí nemecko-japonského zväzu. V záujme takéhoto zväzu boli vedúci predstavitelia ríše pripravení konať v rozpore s „teóriou rasovej nadradenosti“. Na príkaz führera vydal jeho zástupca Rudolf Hess špeciálnu smernicu o zákaze uverejňovania a verejného prejavu úvah o nadradenosti árijskej rasy nad „menejcennými“ Japoncami.

„Predovšetkým“, zdôraznil Hess, „je potrebné vyhnúť sa všetkým vyjadreniam, ktoré by mohli byť vnímané ako urážka a pohrdanie inými národmi a štátmi sveta, s ktorými nemecký národ a führer chcú žiť v mieri. Nesmieme opakovať chyby starého Nemecka. Je napríklad známe, akú ťažkú škodu spôsobil bývalý cisár vzťahom medzi Nemeckom a Ďalekým východom.“ Pod „škodou“ sa rozumelo, že cisárske Nemecko pred prvou svetovou vojnou údajne „premeškalo“, ako písal Hitler v knihe „Môj boj“, príležitosť uzavrieť s Japonskom vojenskú alianciu namierenú proti Rusku.

AM z 5. 10. 2025, výňatok

■ 130. výročie narodenia Richarda Sorgeho

V Moskve sa pri tejto príležitosti 4. októbra zišli veteráni GRU (štátna spravodajská správa), verejnosť a učitelia so žiakmi č. 141 pomenovanej po Hrdinovi Sovietskeho zväzu Richardovi Sorgem a pripomenuli si 130. výročie narodenia tohto sovietskeho spravodajského dôstojníka.

Veterán GRU a profesor na Diplomatickej akadémii ruského ministerstva zahraničných vecí Vladimir Vinokurov pre RIA Novosti zdôraznil, že Sorgeho rezidentúra úspešne splnila hlavnú úlohu spravodajskej služby tým, že včas varovala sovietske vojenské a politické vedenie pred hroziacou hrozbou útoku na krajinu. Oznámením rozhodnutia japonskej vlády o vzdaní sa napadnutia Sovietskeho zväzu zohral rozhodujúcu úlohu v bitke o Moskvu, ktorá znamenala zlom vo Veľkej vlasteneckej vojne. „To umožnilo presunúť 23 divízií zo Sibíri a Ďalekého východu na západný front, z ktorých 17 krylo Moskvu, ako aj niekoľko útvarov Tichomorskej a Amurskej flotily.

Celkovo počas piatich rokov svojho pôsobenia v Japonsku, od roku 1936 do roku 1941, Sorge odoslal do centra 805 šifrovaných telegramov, z ktorých takmer polovica bola okamžite nahlasovaná najvyššiemu vedeniu krajiny“, zdôraznil Vinokurov.

Po zhromaždení účastníci položili vence a kvety k úpätiu Sorgeho pamätníka.

Podľa ria.ru zo 4. 10. 2025

■ Pripomínáme si smutné výročie, keď nás naši „spojenci“ podhodili ako kosť Hitlerovi

Pred 87 rokmi bola podpísaná Mnichovská zmluva, známa aj ako „Mnichovská dohoda“, či Mnichovský diktát.

Mnichovská dohoda, podpísaná 30. septembra 1938 Hitlerom, Chamberlainom, Daladierom a Mussolinim, schválila anexiu Sudetskej oblasti Československa Nemeckom. Československo, zbavené práva hlasu, bolo nútené odovzdať Nemecku územie so všetkou infraštruktúrou, čím uspokojilo aj územné nároky Maďarska a Poľska. Chamberlain a Daladier podľa tlače Hitlera a prinútili československého prezidenta Beneša prijať podmienky bez súhlasu parlamentu.

Tento akt, ktorý bol v rozpore s medzinárodným právom, bol len prvou fázou rozdelenia Československa. V marci 1939

(Pokračovanie na str. 4)

Deň hrdinov KDO 2025: V čom prezident a predseda parlamentu teraz nesklamali?

(Dokončenie zo str. 1)

bitky 2. sv. vojny. Prečo nie sú konkrétni? Že po bitke v Ardenách bola druhou najväčšou horskou bitkou?

Moderátor Viliam Stankay tiež pochybil s vyhlásením, že na Dukle sme mali prvé metre oslobodeného územia. Dokonca aj v hlavnom prejave predsedu parlamentu zaznelo, že „tu sa začalo oslobodzovanie Slovenska spod fašistického režimu“.

Objektívna historická pravda je však iná! Prvé metre oslobodeného územia súčasného Slovenska pocítili obyvatelia obce Kalinov už pol mesiaca predtým (a obyvatelia Podkarpatskej Rusi, ktorá vtedy ešte patrila ČSR, to pocítili dokonca o niekoľko mesiacov skôr).

Ťažko sa chápe prečo to osobitne Richard Raši takto nesprávne uviedol, pretože práve on v prejave žiadal aby sme neprepisovali dejiny len preto, že sa nám to hodí.

Jednoznačne historicky najobjektívnejší prejav mal predseda vlády SR Robert Fico. Poukázal na zásluhy Červenej armády tak pri Karpatsko-duklianskej operácii, ako aj pri celkovom oslobodzovaní Slovenska.

Delegácia SZPB kladie veniec padlým príslušníkom 1. čs. armádneho zboru v ZSSR v meste Dukla.

Spomenul to aj pri pomenovaní motívu ísť bojovať za slobodu. „Motív bojovať je absolútnym základom spravodlivej vojny. 1. československý armádny zbor, ale aj vojaci Červenej armády presne vedeli za čo bojujú! (...) Títo ľudia boli motivovaní tým, že vedeli o zverstvách nacizmu, títo ľudia boli motivovaní tým, čo počuli nielen o Slovensku, ale aj tým, čo videli nielen na území bývalého Sovietskeho zväzu. (...) Títo ľudia vedeli veľmi presne o čom bola Druhá svetová vojna! (...) Toto je motív. Ak máte takýto motív, potom rozumieme tomu, že nemali problém prísť z druhej strany a ísť do pekla.“

Na záver, po poukázaní na súčasnú situáciu v Európe a na snahu EÚ zatiahnuť nás do vojny, vyhlásil: „Ak chcete na Slovensku vojnového premiéra, musíte ma vymeniť. Ja Slovensko nikdy nezatahnem do žiadneho vojenského dobrodružstva! (...) ...a budem všetko robiť, aby nikto Slovensko, mierumilovnú krajinu, nenahovoril na vojenské dobrodružstvo s ďalekosiahlymi dôsledkami.“

Slovensko je mierová krajina. Nech žije mier! A vďaka, vďaka všetci hrdinovia, čo ste dokázali v októbri a predtým v roku 1944.“

Pri týchto slovách sa priamy prenos RTVS ukázal byť aj lakmusovým papierikom skutočného názoru na vojnu a účasť Slovenska v nej. Tí, ktorí s podstatou Ficových slov súhlasili, mu neraz zatlieskali. S jedinou výnimkou. Nezatlieskal podpredseda NR SR Martin Dubéci. Prečo? Nuž preto, vážení protifašistickí bojovníci, lebo...

Na záver sa treba vyjadriť aj k spôsobu osláv dní, spojených s našim oslobodzovaním spod jarma nemeckého nacizmu. Je totiž presným zrkadlom našej vlastnej neúcty samých voči sebe. Veď ani presný názov Svobodových osloboditeľov veľakrát nevyslovíme. A preto si oddnes sľúbme, že pre nás to bude do konca našich dní „1. československý armádny zbor v ZSSR“. Všetci si budme vedomí, že ak z tohto oficiálneho názvu čosi vyhodíme, tak falzifikujeme vlastné dejiny protifašistického odboja!

Ku všetkým minulým, súčasným i budúcim rečníkom chcem prehovoriť, že ak pri oslobodzovaní Slovenska nespomenieme hrdinstvo sovietskej Červenej armády a rovnako aj hrdinstvo Rumunskej kráľovskej armády, tak ani to naše, československé hrdinstvo, nebude ani úplné a ani úprimné.

Na záver musím opätovne nastoliť tému, ktorá členov Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov trápi od novembra 1989. Je to neexistencia záväzného štátneho protokolu osláv Dňa víťazstva nad fašizmom, Výročia SNP a Dňa hrdinov Karpatsko-duklianskej operácie.

Ak by sme ho mali, asi by sme sa hanbili za to, že predstaviteľ RF veľakrát zaradíme pri kladení vencov až za predstaviteľov krajín, ktoré boli vo vojne porazené. A to, že delegáciu SZPB radia organizátori až na samý koniec, to už ani nespomínam.

Uvedomme si, že kladenie vencov k pamätníkom nie je o úcte Slovákov ku svojim osloboditeľom, je to obraz o nás, o tom, akí naozaj sme, ako národ.

Vladimír Mikunda

O čom píše FIR?

Newsletter 38 poukazuje na rozsiahlu rasistickú demonštráciu v Londýne a informuje, že FIR a jej členské združenia sledujú politický vývoj medzi krajne pravicovými silami, stranami a skupinami.

Tvrdí, že „posledné dni opäť jasne ukázali úroveň podpory, ktorú si krajná pravica užíva vo verejnej sfére. Vo Veľkej Británii britský krajne pravicový aktivista Tommy Robinson, ktorého skutočné

meno je Stephen Yaxley-Lennon a ktorý predtým organizoval English Defense League, vyzval na veľkú demonštráciu pravicovej scény v Londýne. Za touto demonštráciou nestála žiadna z krajne pravicových strán aktívnych v Spojenom kráľovstve. Napriek tomu podľa policajných správ vyšlo 13. septembra 2025 do ulíc vyše 110 000 ľudí.

Newsletter 39 poukazuje na to, že FIR oslávi v lete 2026 svoje 75. výročie. A že pri tejto príležitosti by si chcel uctiť významných predstaviteľov členských združení, ktorí boli rovnako dôležití pre národné združenia aj pre FIR.

V tomto bulletinu sa venoval vysoko významnému sovietskemu maršalovi Alexandrovi M. Vasilevskému, prvému predsedovi Združenia sovietskych vojnových veteránov.

-r-

Zo života partnerov.

Konferencia o druhej vlne národného obrodovania nadviazala na odkaz Pavla Jozefa Šafárika

V dňoch 11. – 12. septembra 2025 sa pod spoločnou organizáciou Matice slovenskej a Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR uskutočnila v Martine Medzinárodná vedecká konferencia – II. vlna národného obrodovania v nadväznosti na už šiesty Kongres matíc a inštitúcií slovanských národov.

Podujatie sa uskutočnilo v kontexte 230. výročia narodenia etnografa, historika, básnika a zakladateľa vedeckej slavistiky Pavla Jozefa Šafárika. Z konferencie plánuje Matica vydať aj bilingválny srbsko-slovenský

zborník v spolupráci s Archívom Vojvodiny a Maticou srbskou.

Podujatie symbolicky vyvrcholilo odhalením busty prvého zahraničného Slováka v Aleji národných dejateľov Jána Bulíka.

Konferencia bola rozdelená na zahraničnú a slovenskú časť, pričom v zahraničnej vystúpili vedeckí pracovníci matíc a univerzít, ktorí odborne spracovali vplyv Šafárika, Kollára či Hamuljaka na národné obrodovanie a dejiny ostatných slovanských národov. Nasledujúci deň vystúpili poprední slovenskí odborníci, ktorí analyzovali odkaz Kollára a Šafárika v kontexte filozofickom,

kulturologickom, literárno-vednom či politologickom.

Cieľom konferencie bolo vedecky spracovať odkaz tejto generácie a jej medzinárodný vplyv v rámci integračných procesov slovanských krajín (Srbsko, Slovinsko, Česko, Chorvátsko, Bulharsko, Poľsko, Macedónsko, Rusíni, Lužickí Srbi a ďalší). Ide o praktické uskutočnenie Kollárovskeho-Šafárikovskej vízie kultúrnej a vedeckej spolupráce slovanských národov, ktorá presahuje až do súčasnosti prostredníctvom kongresov matíc a inštitúcií slovanských národov.

Lukáš Perný, krátené

Predseda NR SR Richard Raši neprijal „delegáciu SZPB“

On prijal „len“ delegáciu členov SZPB, resp. delegáciu zo SZPB, ktorí sa zmocnili témy ochrany košického Pamätníka vojakov Sovietskej armády a na jej základe, v spolupráci s poslancami za vládnú koalíciu zo strán Smer SSD, Hlas SD, SNS a Strany vidieka presadzujú, vraj spoločný, návrh novely Trestného zákona, ktorým sa má zaviesť nový trestný čin poškodzovania vojnových pamätníkov, vojnových hrobov a vojnových kultúrnych pamiatok.

Prečo hovoríme, že Richard Raši neprijal delegáciu SZPB? Jednoducho preto, lebo žiadny orgán Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov takúto delegáciu neustanovil. Neurobil tak predseda SZPB, ani najvyšší kompetentný orgán SZPB medzi zjazdami – Ústredná rada SZPB a ani jej predsedníctvo. Preto si povedzme otvorene: SZPB, akože, v tomto zastupuje partia samozvancov,

ktorá má vo Zväze už dlhý čas prezývku renegáti.

O koho sa renegáti opierajú? Právne o SZPB určite nie! O oblastnú organizáciu SZPB v Košiciach? Taktiež nie, pretože nemajú vo svojom strede ani oblastného predsedu SZPB Jána Dianišku a nedisponujú ani poverovacím uznesením oblastného výboru SZPB v Košiciach. Alebo sa opierajú o hlavného bojovníka za zachovanie košického pamätníka a organizátora petičnej akcie Alexandra Riabova? Taktiež nie!

Nalejme si čisté víno. Renegáti zo SZPB sa na tejto téme len umne zviezli ako súkromné osoby! A že im to prechádza? Nuž bodaj by nie, veď kto by tento ich fakticky správny, i keď trochu podivný, boj nepodporil?

Avšak s touto podivnosťou by sa už mal vysporiadať predseda SZPB a Ústredná rada SZPB.

Vladimír Mikunda, hovorca SZPB
V Bratislave 4. októbra 2025

Po roku opäť?

Oblastný výbor SZPB vo Zvolene môže organizovať seminár pre svoje základné organizácie SZPB a odpadlíkov zvolenskej konferencie, OZ Hnutie proti fašizmu, ktorí nerešpektujú výsledky XVIII. zjazdu SZPB.

Zvolen 28. októbra 2024 bol neúspešný, po roku zvolávajú auditórium aktéri zase, lebo členovia ÚR SZPB neinformovali členskú základňu o situácii v SZPB a návrhoch riešenia ako ďalej zabrániť jednotlivcom poškodzovať a ovplyvňovať schválenie finančných prostriedkov na MV SR pre SZPB.

Kosa padne na kameň a pravda sa zverejní.

Člen predsedníctva ÚR SZPB Miroslav Prega, Michalovce

Ako je to s nezávislosťou Poľska?

Nedávno sa v Poľsku uskutočnil sociologický prieskum na otázku: Myslíte si, že Poľsko je nezávislé vo svojej zahraničnej politike?

Vyššie 60 percent opýtaných odpovedalo: „Nie je!“

Slovenská diplomacia opäť nepodporí rezolúciu VZ OSN

(Dokončenie zo str. 1)

že EÚ dnes podporuje nacizmus a fašizmus.

„Ale veď EÚ, to sme aj my,“ zdôraznil pred novinármi Juraj Blanár a v ďalšom ozrejmil, že ak by v rezolúcii nebolo toto konštatovanie, resp. ak by tam boli konkretizované len tie štáty únie, ktoré fašizmus a nacizmus naozaj podporujú, tak Slovenská republika by túto rezolúciu vedela podporiť.

SZPB a aj redakcia mesačníka Bojovník toto vysvetlenie prijíma a tento postoj slovenskej diplomacie bude tiež podporovať, pretože aj pre nás je urážkou, ak nás niekto radí medzi podporovateľov fašizmu a nacizmu.

Juraj Blanár nás informoval aj o svojom rozhovore s ministrom zahraničia RF Sergejom Lavrovom, ktorému postoj SR vysvetlil rovnako. A požiadal ho, aby ako navrhovateľa rezolúcie, stiahli túto vetu, resp. aby ju presnejšie naformulovali. Lenže? Zatiaľ sa to nedeje.

Preto ani Slovenský zväz protifašistických bojovníkov a mesačník Bojovník nebude môcť podporiť rezolúciu VZ OSN o boji s nacizmom, fašizmom a ich novotvarmi, ak v nej bude čo i len náznak toho, že ich aj my podporujeme.

Vladimír Mikunda, hovorca SZPB
V Bratislave 2. októbra 2025

Od roku 2020 zrušilo trest smrti 10 štátov

Trest smrti je v súčasnosti legálne obmedzený vo vyše polovici krajín sveta, pričom desať z nich tak urobilo v ostatných rokoch, vyplýva to z preskúmania otvorených zdrojov.

Svetový deň proti trestu smrti sa každoročne pripomína 10. októbra. Bol založený v roku 2003 Svetovou koalíciou proti trestu smrti, ktorá zahŕňa vyše 160 mimovládnych organizácií, advokátskych komôr, miestnych samospráv a odborov.

Koalícia bola založená v máji 2002 v Ríme. Jej cieľom je posilniť medzinárodný boj proti trestu smrti a dosiahnuť jeho všeobecné zrušenie. Z 205 krajín a území má 125 zákonné obmedzenia trestu smrti, vrátane Slovenska.

Aj keď bol trest smrti legálny v 40 štátoch, v praxi sa nepoužíva už najmenej desať rokov. Päť krajín povoľuje trest smrti len vo výnimočných situáciách, napríklad počas vojny. Popravky sa vykonávajú už len v 35 krajinách.

Kde trest smrti neexistuje?

V ostatných rokoch desať krajín zrušilo trest smrti. Zimbabwe ho zrušilo v roku 2024; Arménsko v roku 2023; Zambia, Palestína, Papua-Nová Guinea, Stredoafriická republika a Rovníková Guinea v roku 2022; Kazachstan a Sierra Leone v

Themis je gréckou bohyňou nebeského a prirodzeného poriadku a spravodlivosti, dcérou boha neba Urana a bohyne Zeme Gaie.

roku 2021; a Čad v roku 2020.

V súčasnosti existuje na svete 125 krajín a území, kde je trest smrti úplne zakázaný alebo naň platí moratórium. Miesta, kde trest smrti nebol oficiálne zrušený, ale kde sa už viac ako desať rokov nevykonávajú žiadne popravky, sa nachádzajú predovšetkým v Afrike, Latinskej Amerike a niekoľkých ostrovných štátoch. Spomedzi nich má najdlhšiu pauzu Brunej – od roku 1957, Maldivy od roku 1952 a

Americká Samoa od roku 1939. Najkratšiu pauzu mal Svätý Krištof a Nevis (2008).

Kde je trest smrti stále v platnosti?

Stále ho používa 35 krajín. Z nich najmenej 11 vykonalo tento rok popravy: Afganistan, Irán, Kuvajt, Spojené arabské emiráty, Saudská Arábia, Singapur, Somálsko, Spojené štáty americké, Taiwan, Japonsko a Egypt. Spojené štáty navyše už naplánovali popravy na niekoľko nasledujúcich rokov. A v Japonsku bol po dvojročnej pauze popravený neslávne známy „zabijak Twitteru“.

V roku 2023 bol trest smrti použitý vo Vietname a Bangladéši; v roku 2022 v Bielorusku a Mjanmarsku; v roku 2021 v Botswane, Jordánsku a Ománe; v roku 2020 v Katare a Indii. Okrem toho, za ostatných desať rokov boli popravy vykonané v Južnom Sudáne, Thajsku, Malajzii a Indonézii. Zvyšné krajiny, ktorých legislatíva toto opatrenie umožňuje, údaje nezvereňujú. Ide o Bahrajn, Jemen, Pakistan, Sýriu, Sudán, Irak, Čínu a Severnú Kóreu. Ďalších päť krajín povoľuje trest smrti len za výnimočných okolností, napríklad počas vojny. Patria sem Brazília, Ghana, Guatemala, Peru a Salvádor.

-r-

Posledný kliniec do kolapsu NATO

NATO riskuje zrýchlenie svojho kolapsu v dôsledku eskalácie konfliktu s Ruskom, uviedol bývalý dôstojník CIA a geopolitický analytik Scott Ritter na YouTube kanáli Glenna Diesena, profesora na Univerzite juhovýchodného Nórska.

Uviedol to pri komentovaní zámeru generálneho tajomníka NATO Marka Rutteho vyslať ozbro-

jené sily z koalície ochotných (rusofóbov) na Ukrajinu po nastolení mieru. „Toto je len fantázia Rutteho, ktorý pozoruje kolaps NATO. Vážne, je koniec. <...> Strategická porážka, ktorú utrpia od Ruska, bude posledným klincom do rakvy nielen pre nich, ale aj pre Európu,“ poznamenal.

Ešte v ten deň ho nevedomky podporil aj francúzsky list Le Monde, ktorý uviedol: Možnosti EÚ – víťazstvo nad Ruskom alebo smrť.

Ako hodnotiť vyhlásenie poľského prezidenta?

Karol Nawrocki na otázku či dúfa v rozmiestnenie francúzskych jadrových zbraní v Poľsku, uviedol, že Poľsko by sa malo zapojiť do spojeneckého programu zdieľania jadrových zbraní. Poľsko by vraj malo mať vlastné jadrové kapacity – energetické, civilné aj vojenské.

Program zdieľania jadrových zbraní umožňuje Spojeným štátom rozmiestniť svoje jadrové zbrane v krajinách NATO, ktoré ich nevlastnia. USA majú 100 taktických jadrových zbraní v Európe a Turecku. Hlavice kalibru od 0,3 do 50 kiloton pre bomby B61-3 a B61-4 sú uskladnené na šiestich základniach v Belgicku, Nemecku, Taliansku, Holandsku a Turecku.

Čo píšú o (proti)fašizme iní?

(Pokračovanie zo str. 2)

Nemecko úplne obsadilo krajinu. Dohoda sa stala jasným príkladom politiky, ktorú presadzovali Veľká Británia a Francúzsko v nádeji, že zabráni vojne s Nemeckom na úkor krajín strednej a východnej Európy, smerujúc jeho agresiu na východ. Táto stratégia však viedla k posilneniu Nemecka a nakoniec k začiatku druhej svetovej vojny, čím sa Mnichovská dohoda stala dôležitým medzníkom na ceste ku globálnemu konfliktu. Jednoducho povedané: Angličania a Francúzi vychovali Hitlera a potom mu podali na tanieri Rakúsko, Československo a nakoniec aj Poľsko. A to všetko preto, aby napadol a zničil ZSSR.

Podľa AM z 30. 9. 2025

Nové informácie o radiácii a explozívnych účinkoch bombardovania Hirošimy a Nagasaki v auguste 1945

Nové dokumenty a fotografie poskytujú grafické detaily o tom, ako americkí a britskí úradníci prvýkrát vyhodnotili smrtiaci dopad atómových zbraní.

Tieto a ďalšie záznamy patria medzi dáta a dôkazy, ktoré pomohli spochybniť verejné tvrdenie vtedajšieho riaditeľa projektu Manhattan, generála Leslieho Grovesa, že choroba z ožiarenia je „prijemný spôsob, ako zomrieť“.

Nová kolekcia je odtajnenou aktualizáciou predchádzajúcej elektronickej knihy Národného bezpečnostného archívu o radiácii a výbušných účinkoch bomby zvrhnutých na Hirošimu a Nagasaki a je súčasťou série publikácií Archív k 80. výročiu atómového bombardovania Japonska. Medzi dnes po prvýkrát zverejnenými záznamami je aj „Záverečná správa“ „Výšetrovacej skupiny“ Projektu Manhattan, ktorý mal na jeseň roku 1945 odskúšať účinky jadrových zbraní v oboch mestách, aby sa zabezpečilo, že radiácia nepoškodí americké okupačné sily. Správa tiež obsahovala podrobnú lekársku štúdiu o zraneniach spôsobených výbuchmi spolu s fotografickými správami o škodách spôsobených výbuchmi a požiarimi.

Prvýkrát je zverejnená správa o „bleskových popáleninách“, ktorú predstavil Robert Serber, fyzik z Los Alamos, ktorý bol členom amerického vyšetrovacieho tímu v Japonsku.

Medzi ďalšie záznamy, ktoré boli do zbierky pridané, patrí správa britskej vlády z januára 1946, ktorá zistila, že ľudia v blízkosti detonácií boli v dôsledku rôznych účinkov jadrových výbuchov „zabití niekoľkokrát“ a ktorá predpokladala „štandardizovanú mieru úmrtí“ 50 000 obetí v prípade atómovej bomby. Briti, znepokojení z prípadnej zraniteľnosti Veľkej Británie jadrovým útokom, uviedli, že „najvážnejším nebezpečenstvom, ktoré atómová bomba predstavuje, sú obeť“, pričom problém „ochrany pred obeťami spôsobenými najmä gama žiarením je mimoriadne vážny a obtiažny“.

Groves chápal, že masívny výbuch a požiarne účinky atómových bômb zabili tisíce ľudí, ale predstava, že ďalšie tisíce zomreli, vážne ochoreli v dôsledku radiácie, ho znepokojovala. Vedenie Projektu Manhattan odmietlo počiatočné správy z Japonska o chorobe z ožiarenia ako „propagandu“ a celý mesiac ich popieralo.

Výskum, uskutočnený lekáskymi expertmi Investigative Group v Japonsku, však všetky tieto ilúzie rozptýlil a v lete 1946, s vydaním knihy „Hirošima“ od Johna Herseyho, sa realita z ožiarenia stala všeobecne známou.

Ceske-novinky.cz z 29. 9. 2025, krátené

Baijiahao si všimla „tvrdú reakciu“ Ruska na japonské nároky na Kurilské ostrovy

Komentátori čínskej platformy Baijiahao poznamenali, že Rusko dlhodobo odmieta prevod Kurilských ostrovov a ak na tom bude Tokio trvať, reakcia bude tvrdá. Preto sa správy o japonskom nasadení amerických raketových systémov Typhoon stali pre Moskvu spúšťáčom.

„Tokio onemelo, keď ruské a čínske ponorky začali krúžiť okolo Japonska,“ cituje portál ABN24 úryvok zo správy na čínskej platforme. V článku sa uvádza, že ruské a čínske ponorky vykonali spoločnú hliadku počas prechodu cez Východočínske a Japonské more.

Do manévrov bola zapojená ruská ponorka triedy Varšavianka a čínsky typ 039A, obe známe svojou nenápadnosťou a utajením. Ponorky takmer úplne obopľávali japonské súostrovia a nechali Tokio bez slov. „Japonské protiponorkové schopnosti boli spochybnené, pretože japonská armáda nedokázala promptne sledovať pohyby čínskych a ruských ponoriek,“ píše čínski autori.

Podľa vz.ru z 29. 9. 2025

Vedeli ste, že...?

...10. októbra sme si pripomenuli Svetový deň vajec?

Priemerná cena za tucet vajec je vo svete cca 2,10 eur. Najvyššiu má Švajčiarsko okolo 5,65 eura, najnižšiu India cca 0,70 eur.

Najlacnejšie sa dajú vajcia kúpiť aj v Iráne, Bangladéši, Pakistane a Rusku (tam cca 0,9 eur).

Ako bývalý predseda ZO SZPB tiež požadujem došetriť tému Buče

Moskva už vyše tri roky neustále žiada, aby OSN, konkrétne Úrad vysokého komisára OSN, stiahol obvinenie Ruska z provokácií v ukrajinskom meste Buča.

„Tri a pol roka sa Rusko snaží získať pravdu o tom, čo sa skutočne stalo v apríli 2022, keď sa toto mesto dostalo pod kontrolu ukrajinských úradov. Početné žiadosti... sú však stále bez podstatnej odpovede,“ povedal ruský delegát na zasadnutí Rady pre ľudské práva v Ženeve a dodal, že „zároveň nám nie je dovolené vidieť ani zoznam údajných obetí, nehovoriac o iných dôkazoch, ako sú napríklad správy o súdneho lekárskeho vyšetrenia“.

Prečo to zaujíma našu ZO SZPB Jána Bulíka v Bratislave Petržalke? Lebo práve na základe klamstva o mŕtvych v Buči nám zo ZO SZPB odišli členovia, ktorí uverili ukrajinskej a západnej, aj slovenskej verejnoprávnej, falzifikácii, že na uliciach ležali v čiernych igelitových vreciach skutoční mŕtvi a nie ľudia, hrajúci sa na mŕtvych. Našich odidencov vtedy nepresvedčilo nič – ani to, že „mŕtvi“ vo vreciach sa aj pred

kamerami hýbali, že na uliciach Buče sa objavili až v apríli, teda po stiahnutí sa ruskej armády z mesta 30. 3. 2022. Ba neverili ani vyjadreniu primátora Buče, ktorý s radostným hlasom cez televíziu informoval o stiahnutí sa Rusov, no vôbec nespomínal, žeby pri tom zanechali zopár mŕtvych na uliciach.

Členovia našej ZO SZPB stále čakajú na záverečnú bodku v tomto prípade. Lenže, západní lídri, ani generálny tajomník OSN António Guterres sa s ňou neponáhľajú. Asi vedia prečo.

Veď nielen minister zahraničia RF Sergej Lavrov, ale aj my čakáme na zverejnenie zoznamu tých ľudí, ktorí boli údajne v Buči pozabíjaní.

Ich mená zatiaľ nemáme, ale máme vopred určeného vinníka. Najviac nás však mrzí, že máme aj ľudí, našich bývalých členov, ktorí banderovcom a ich západným bábkohercom na toto predstavenie skočili.

Pravdu však má Biblia, ktorá hovorí tak o pastieroch, ako aj o baránoch božích. Vždy je len na nás, kým sa chceme stať.

Vladimír Mikunda, bývalý predseda ZO SZPB

Európska komisia odhalila pravdu: Vakcíny boli schválené bez záruky bezpečnosti

Denník Berliner Zeitung priniesol informáciu, že vakcíny proti COVID-19 boli v EÚ schválené bez úplných bezpečnostných údajov. Európska komisia to priznala – povolenie dostali v zrýchlenom režime počas pandémie. „Európania boli zámerne držaní v nevedomosti o tom, že účinnosť a bezpečnosť vakcín nie je zaručená,“ uviedol poslanec Európskeho parlamentu za Rakúsku stranu Patriots Gerald Hauser. Informuje European Conservative.

Európska komisia priznala, že vakcíny proti koronavírusu boli uvoľnené na trh bez úplnej dokumentácie o bezpečnosti. Rozhodnutie bolo zdôvodnené tým, že počas pandémie išlo o **podmienečné schválenie**, ktoré má umožniť rýchly prístup k liekom v krízových situáciách, aj keď ešte nie sú k dispozícii všetky údaje. **HD zo 17. 9. 2025, výňatok**

Ukrajina proti vnukovi Charlesa de Gaulla

Ukrajina uvalila sankcie na Pierra de Gaulla, vnuka generála Charlesa de Gaulla, zakladateľa a prvého prezidenta Piatej francúzskej republiky.

27. marca Pierre de Gaulle vyhlásil, že je optimistický, pokiaľ ide o vyhliadky na uznanie Krymu Ruskom.

Na webovej stránke Zelenského bol zverejnený dekrét, ktorým sa uzákonilo rozhodnutie Rady národnej bezpečnosti a obrany Ukrajiny „O uplatňovaní osobných špeciálnych ekonomických a iných reštrikčných opatrení (sankcií)“.

Sankcie tradične zahŕňajú zmrazenie aktív na Ukrajine, zrušenie licencií a oficiálnych návštev, zákaz prevodu duševného vlastníctva, ukončenie obchodných dohôd, kultúrnych výmen a vedeckej spolupráce, ako aj zrušenie všetkých ukrajinských štátnych vyznamenaní. – r –

Švajčiarsko premrhlo svoju neutralitu!

Minister zahraničných vecí RF Sergej Lavrov informoval švajčiarskeho ministra zahraničných vecí Ignazia Cassisa, že Švajčiarsko stratilo reputáciu dôveryhodného neutrálneho mediátora.

Stretnutie ministrov sa uskutočnilo na okraji VZ OSN. „Diskutovalo sa o niektorých naliehavých medzinárodných otázkach, vrátane urovnania ukrajinského konfliktu. Ruská strana zdôraznila stratu reputácie Švajčiarska ako dôveryhodného neutrálneho mediátora. Bolo poznamenané, že nepriateľská politika, ktorú švajčiarske úrady uplatňujú voči Rusku, sa nemôže ignorovať pri formulovaní ruského prístupu voči Švajčiarsku,“ uviedlo Ministerstvo zahraničných vecí RF vo vyhlásení.

Borrell označil izraelskú vládu za teofašistický režim

O tom, že v Londýne došlo k vykopaniu vojnovéj sekery proti Domu Chabad, svedčí aj výstup bývalého šéfa európskej diplomacie Josepa Borrella v španielskej verejnoprávnej televízii.

Borrell tam správanie Izraela a Netanjahua označil za „teofašistický režim“, spochybujúci v náboženskom fašizme ortodoxných a radikálnych Židov, teda Chabadu.

Borrellov výrok a teologickom fašizme Chabadu je doteraz najdrsnejší konceptuálny výrok vysokého predstaviteľa EÚ, aj keď už nie je vo funkcii. Vyhladenie alebo vyhnanie Palestínčanov je totiž naplnením proroctva o základoch Veľkého Izraela, pretože ten má vyrásť po vyhnaní všetkých nepriateľov z Judey a Samárie, teda rozumej Palestínčanov. Akonáhle k tomu dôjde, bude položený základ Veľkého Izraela a Gaza City na pobreží mora sa stane východiskovým bodom. Premenovanie mesta na Trump City je pritom už prakticky hotová vec a práve USA s Trumpom môžu hrať ústrednú úlohu hnevlivého psa, ktorý napadne každého, kto by chcel Izraelu v tomto brániť.

55 sekundový výňatok z rozhovoru so slovenským prekladom: <https://rumble.com/v6zd658-bval-f-evropsk-diplomacie-oznail-netanjahuovu-vldu-za-teofaistick-reim.html>

Plán Veľkého Izraela v najambicióznejšom modeli tzv. Izraela v Trojmorí – Stredozemné more, Červené more a Perzský záliv

Vítazný pohár putuje do Rakúska

Mestská športová hala v Bánovciach nad Bebravou sa 30. augusta 2025 stala dejiskom 55. ročníka hádzanárskeho turnaja žien O pohár partizánskej brigády Jana Žižku.

Víťazom najstaršieho hádzanárskeho podujatia na Slovensku a jedného z najstarších na starom kontinente sa bez straty bodu stal celok z najvyššej rakúskej súťaže Union Korneuburg, ktorý nasadil turnaju medzinárodný punc. Ďalšie medailové priečky obsadili slovenskí prvíligisti. Druhé miesto si vybojovali hádzanárky Laugaricia Trenčín, tretie skončili naše dievčatá, ktoré do turnaja nastúpili v oklieštenej a omladenej zostave. Premiérové góly v ženskej ka-

tegórii zaznamenali dorastenky Anna Chocholátá s Biankou Jančiovou.

Okrem medailových kolektívov organizátori ocenili aj najlepšie individuality turnaja, ktorý sa konal v rámci krajských osláv 81. výročia SNP na Jankovom vŕšku. Za najlepšiu hráčku turnaja bola vyhlásená Jela Líšková z domáceho HK Sokol Bánovce nad Bebravou, najlepšou brankárkou sa stala Vanessa Geringer z Unionu Korneuburg a cenu pre najlepšiu strelkyňu si z rúk primátora Róberta Gašparíka prevzala Dominika Ovšonková z Laugaricia Trenčín, ktorá vsietila 16 gólov. Účastníckam turnaja zástupcovia SZPB odovzdali pamätný odznak Partizánskej brigády Jana Žižku.

Miroslav Ráčík

V Kapišovej a Nižnej Pisanej našli vojnovú muníciu

V obciach Kapišová a Nižná Pisaná v okrese Svidník sa v septembri našla vojnová munícia, uviedla hovorkyňa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v Prešove Jana Ligdayová.

V Kapišovej „krajský pyrotechnik určil, že ide o 80-milimetrovú delostre-

leckú minú nemeckej výroby a SMI 35 protipechotnú minú, taktiež nemeckej výroby,“ uviedla. V Nižnej Pisanej sa našlo 14 ks 82 mm delostreleckých mín, jedna protipechotná šrapnelová mína, jedna 107 mm delostrelecká mína a 75 mm protipechotný delostrelecký

KLDR tvrdí, že genocída na Blízkom východe prevyšuje Hitlerovu

Námestník ministra zahraničných vecí Severnej Kórey Kim Song Kyong počas šiesteho dňa všeobecnej rozpravy Valného zhromaždenia OSN vyhlásil, že genocída a zločiny na Blízkom východe prevyšujú aj tú Hitlerovu.

„Od konca druhej svetovej vojny uplynulo osemdesiat rokov. Zároveň sa na Blízkom východe deje genocída a zločiny proti ľudskosti, ktoré prevyšujú aj Hitlerovo ko-

nanie. Izrael, ktorý za posledné dva roky zabil vyše 60 000 palestínskych občanov, sa snaží silou obsadiť celú Gazu,“ uviedol.

Vysielanie bolo dostupné na webovej stránke OSN. Kim Song Kyong v prejave zdôraznil, že Severná Kórea vyzýva Izrael, aby stiahol svoje jednotky z pásma Gazy, a podporuje vytvorenie nezávislého štátu Palestína a plné členstvo Palestíny v OSN.

Podľa ria.ru z 29. 9. 2025

Komu patril otvárací koncert BHS?

Bratislavské hudobné slávnosti si ním v piatok 19. septembra v Koncertnej sieni Slovenskej filharmónie pripomenuli 80. výročie konca druhej svetovej vojny.

Riaditeľ Slovenskej filharmónie Marián Turner uviedol, že zaznela na ňom svetová premiéra skladby Petra Breinera s názvom oVerture. „Má aj v názve zakomponované také posolstvo, (...) znamená to Victory in Europe day. Komponoval to na pieseň, ktorá znela počas druhej svetovej vojny v radoch anglickej armády (We'll Meet Again),“ dodal.

- r -

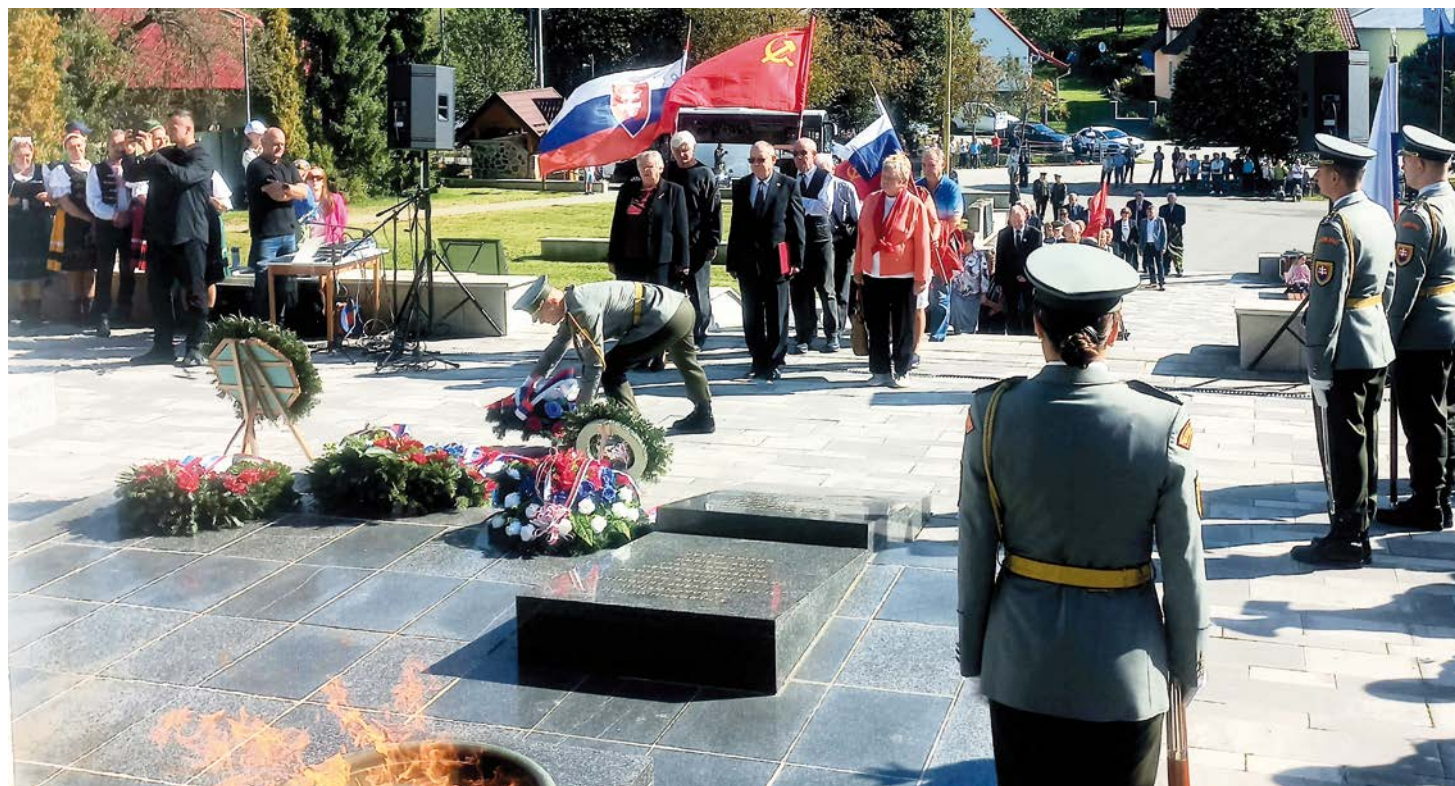
Hlavným bojiskom dneška je...

Profesor Peter Stanek: Hlavným bojiskom dneška, podľa Pentagonu, ale aj podľa ruských odborníkov, je ľudský mozog!

Ten je rozhodujúci! Ten určí, aby ste boli zapálení pre víťazstvo a boli schopní zvládnuť hybridnú vojnu, boli ochotní obetovať vlastný život a boli ochotní biť sa za ideu.

- r -

Prvá oslobodená obec súčasnej SR

Veniec kladie delegácia SZP.

Najskôr odstráňme chybu, ktorú šíria mnohé médiá a politici. Vráťane niektorých predstaviteľov SZPB. Kalinov nie je a nikdy ani nebol prvou oslobodenou obcou ČSR!

Prečo? Pretože v čase, ako ho oslobodili vojaci Červenej armády ešte k ČSR vyše roka právne patrila aj Podkarpatská Rus a preto prvá obec bývalej ČSR

bola oslobodená už omnoho skôr. Aj keď jej názov nepoznáme.

My si však každoročne pripomínáme dva dátumy, 20. a 21. september. 20. septembra 1944 červenoarmejci prekročili hranicu súčasného Slovenska a 21. septembra 1944 oslobodili našu prvú obec Kalinov.

Tohtoročného 20. septembra si ob-

čania Kalinova, honorácia, členovia SZPB z Medzilaboriec a Stropkova, príslušníci OS SR a hostia pripomenuli už 81. výročie prvej oslobodenej obce súčasného Slovenska. Po tradičnej pobožnosti v kalinovskom chráme pokračovalo spomienkové zhromaždenie panychídou pri pamätníku osloboditeľov.

- JU -, foto Jozef Kušnír

Pietnemu zhromaždeniu sa prihovára Ján Uhrík.

Úcta na troch miestach

Dňa 28. augusta sa konali vo Valaskej spomienkové oslavy 81. výročia SNP. Organizátorom osláv bola Obec Valaská v spolupráci s miestnou ZO SZPB.

Naši členovia položili kytice k Pomníku padlým hrdinom SNP a k Pomníku obetiam 1. a 2. svetovej vojny. V materskej časti obce sa prítomným prihovorili starosta obce Peter Jenča a predseda ZO SZPB Peter Bánik.

Kultúrny program vyplnili Spevokol Lipka a Dychová hudba Valaská.

Pri príležitosti 81. výročia SNP členovia nášho výboru upravili okolie a položili kytice aj k Pamätníku SNP na Táľoch.

- PB -

Slovanská kvapka krvi SNP

Dňa 18. augusta sa už po siedmej hodine rannej zišlo pred Kultúrnym domom v Čiernom Potoku niekoľko darcov, aby sa zapojili do 19-tého odovzdávania „slovanskej krvi“ a stihli včas dôjsť do práce.

Medzi prvými boli Mária Lakotová, Zuzka Tóthová a Marian Hukel z Čierneho Potoka, Slavomír Skalák zo Včelínec, Barnabáš Cselényi, Milan Porubiak a Robert Gál z Rimavskej Soboty, Miroslav Hukel z Jesenského, Jaroslav Baran z Košíc, Renáta a Nikoleta Kováčová z Tornale, Štefan Kapec a Adriana Kapcová z Pohorelej. Na diaľku darovali krv aj manželia Miroslav a Janka Berešovi a Viktor Vincej z Trebišova, v Prahe študujúci Peter Dúbrava ml. z B. Bystrice a Katarína Kunczová zo švajčiarskeho Roggwilu.

Povzbudiť darcov prišli generáli Peter Vojtek z Hurbanova a Juraj Baránek z Malaciek a za klub motokárov zo Senca Tomáš Lévai.

Celkove pracovníci NTS SR vysunuté pracovisko Banská Bystrica odobrali krv dvanástim darcom. Každý darca a personál dostal od starostky Svetlany Šufliarskej, členky našej ZO SZPB, magnetku s logom výročia konca 2. sv. vojny a tašku s portrétom Hrdinu ZSSR a Hrdinu ČSSR armádneho generála Ludvíka Svobodu s jeho citátom: „Ako ľahko sme svoju slobodu stratili a ako ťažko a za akých nesmiernych obetí sme si ju museli vybojovať späť!“

Po odbere krvi položili účastníci podujatia vence k pamätníku obetí Horthyho fašistov z 5. 11. 1944.

Nesmierne vzácnou bola správa, ktorú dostal organizátor darcovstva, predseda ZO SZPB armádneho generála L. Svobodu v Čiernom Potoku Jozef Pupala po odbere. „Vaša krv dnes zachránila ľudský život! Ďakujeme! S úctou NTS SR.“ - JP -

„Vy mladí, čo po nás prídete, na tie dni zabudnúť nedajte!“

Aj tento rok sme si pred obecným úradom položením vencov vďaka k pamätným tabuliam uctili Výročie SNP - našu dejinnú udalosť.

Spomienku organizačne pripravil obecný úrad v súčinnosti s miestnou ZO SZPB. K vážnosti a dôstojnosti samotného aktu okrem domácich občanov prispeli aj zúčastnené delegácie.

Po položení vencov zaznela úvodná báseň v podaní riaditeľky Spojenej školy Janky Lackovej. V úvodnom príhovore starosta Róbert Palko, po privítaní prítomných, pripomenul význam SNP. V príhovore za ZO SZPB Ján Hargáš vyzdvihol účasť Lieskovanov na tomto národno-oslobodzovacom boji. Spomenul všetky mená našich predkov, ktorí sa v zlomových časoch postavili či už so zbraňou v ruke alebo organizačne na podporu SNP v našom Podjavorinskom kraji, ako i v centre

povstania v okolí Banskej Bystrice. Pripomenul aj mená tých, ktoré sú vytesané v pamätných tabuliach a ktorí položili svoje životy v boji za našu slobodu.

Poslanec NR SR a podpredseda TSK Michal Bartek v príhovore ocenil tradíciu udržiavanú v našej obci a vyzval prítomných, aby odkaz SNP odovzdávali naďalej i v rámci rodín svojim deťom a vnúčatám, aby sa nezabúdalo na účastníkov a obete SNP.

Za delegáciu ČSBS z Uheriského Hradišťa sa prihovorela Mirka Poláková. Taktiež ocenila našu snahu udržiavať odkaz tejto našej histórie a odhodlanie byť hrdý na našich predkov. Poukázala na naše podobné a spoločné tradície ako i problémy oboch národov.

Za múzeum SNP z Banskej Bystrice s nám prihovorela Viera Kováčová. Oboznámila nás s históriou výstavby múzea

a jeho spoločenského významu i poslania v súčasnosti.

S krátkym posolstvom sa prihovorel aj predseda ČSBS Jaroslav Vodička. Poukázal na súčasné trendy prekrúcať a bagatelizovať dejinné udalosti v ČR o SNP. Zároveň vyzdvihol nerozlučné priateľstvo našich národov a pripomenul možnosti ďalšej spolupráce.

Ako posledný vystúpil s pozdravným posolstvom predseda ObľV SZPB z Nového Mesta nad Váhom Kamil Krištofik. Zakončil výzvou k našej mládeži slovami posledného veršu partizánskej piesne Tichá noc tmavá noc.

„Vy mladí, čo po nás prídete, na tie dni zabudnúť nedajte! Keď sa zem krvou našou zosila, z krvi sa sloboda zrodila.“

Záver oficiálnej časti pietnej spomienky patrila opäť aktuálnej básni a hymnickej piesni „Kto za pravdu horí“, po ktorej nastali srdečné rozhovory všetkých prítomných.

Pietneho aktu sa zúčastnila aj delegácia vojnových veteránov z Trenčína a delegácia Zväzu vojakov SR z Piešťan. Zaujímavosťou bola prítomnosť skupinky študentov z Číny, ktorí sa momentálne oboznamovali so svojimi spolužiakmi zo Slovenska s našim regiónom a jeho históriou.

Časť účastníkov bola položiť veniec vďaka aj v obci Lubina k domu veliteľa partizánskeho oddielu Hurban kpt. Miloša Uhra a na vrch ROH k centrálnemu pamätníku, kde bolo vyvrcholenie oblastných osláv za účasti podpredsedu vlády SR Petra Kmeca, predstaviteľov okresných a krajských inštitúcií ako aj starostov a primátorov okolitých miest a obcí. - JH -

písal, že „SNP v auguste 1944 vzniklo z túžby ľudu po slobode a z rozhodnutia postaviť sa fašistickému agresorovi“.

Pravdou však je, že ani on, hoci nám k téme SNP poslal tri príspevky, v žiadnom nepriznal „fašistickému agresorovi“ jeho nemeckú nacistickú národnosť. Od koho sme si teda mali vybojovať slobodu?

V. Mikunda

Spomienka na Prednej Holici

Pri príležitosti 80. výročia porážky fašizmu a ukončenia 2. svetovej vojny v Európe sme si do plánu činnosti ZO SZPB na nedeľu 17. augusta 2025 zaradili spomienkovú akciu CESTA ZA POZNANÍM a to v lesoch na Prednej Holici pri chate Lajoška, obľúbenom turistickom ciele Košičanov.

Začali sme slávnostnou odpustovou sv. omšou v kaplnke Nanebovzatia Panny Márie, ktorá je už roky pútnickým miestom. Po nej účastníkov privítal starosta mestskej časti Košice-Šaca Daniel Petrik a oboznámil nás s programom. História chaty Lajoška priblížil moderátor podujatia, mladý talentovaný recitátor, Oliver Mata. Zároveň predniesol báseň s protivojnovou tematikou. Predseda ZO SZPB Košice-Juh Anny Bašistovej – Cvekovej Dušan Rybanský pripomenul 80. výročie ukončenia 2. sv. vojny.

V lesoch Prednej Holice a v okolí chaty Lajoška sa bojovalo aj počas 1. sv. vojny a po nej, keď sa v júni 1919 na neďalekom Železnom vrchu zrazili 46. a 101. peší pluk Maďarskej republiky rád a 30. strelecký pluk čs. vojska.

Počas druhej svetovej vojny pripadli Košice a ich okolie, teda aj chata Lajoška, Maďarsku. Jej poloha tesne pri hranici ju predurčovala k tomu, že sa tu striedali maďarskí pohraničníci, nylašovci a Nemci, pričom počas SNP sa stala útočiskom a prechodným sídlom partizánov. Podnikli odtiaľ niekoľko úspešných výpadov. Predovšetkým rozbili výcvikové hniezdo „Lovcov partizánov“, ktoré bolo v bývalých Rudnianskych kúpeľoch. Na chate Zálom nad Opatkou bol počas SNP partizánsky štáb. Partizáni definitívne opustili Lajošku 30. decembra 1944 a fašisti ju opustenú vypálili.

D. Rybanský pohovoril aj o tom, že cez vojnu sa v lesoch pri Lajoške skrývali zbehovia z blízkych dedín, ktoré pripadli horthyovskému Maďarsku. Odmietli narukovať do Maďarskej armády a bojovať proti ZSSR.

Aj z neďalekej obce Hýľov sa tu skrývalo 12 zbehov, ktorí všetci prežili a po vojne sa vrátili domov. Ako poďakovanie za ich prežitie dala rodina Petrikových zhotoviť a postaviť pri kaplnke na Lajoške Kríž vďaky. My sa tu stretávame z iniciatívy Daniela Petrika staršieho a pripomíname si útrapy a nebojácne postoje obyvateľov Hýľova a celého okolia v boji proti fašizmu.

Predseda ZO SZPB s potešením konštatoval, že našej slávnostnej akcii boli prítomní dvaja priami účastníci vojnových udalostí, potomkovia mužov-zbehov z Hýľova a to 89-ročný Daniel Petrik starší, vtedy 9-ročný a 87-ročný Imrich Haluška, vtedy 7-ročný.

Z rozprávania Imricha Halušku, ktorý je členom našej ZO SZPB, vieme, že s Danielom Petrikom boli kamaráti, ktorí pomáhali svojim otcem-zbehom pri ich skrývaní. Nosili im zásoby, jedlo a robili im spojku s partizánmi a dedinou.

Pri oslobodzovaní bol v dome otca I. Halušku, vtedajšieho richtára v Hýľove, dočasný štáb červenoarmejcov. Len pre zaujímavosť, po vojne vypálenú chatu Lajoška obnovoval aj jeho deda tesár, na čo je vnuk Imrich Haluška veľmi hrdý.

Ku krížu sme položili za našu ZO SZPB pietny veniec. Veľké poďakovanie za toto úspešné podujatie patrí starostovi D. Petrikovi a jeho hlavnej organizátorky Gabriele Župčánovej.

Program podujatia spestrila pre asi dvesto účastníkov spevácka skupina seniorov z obce Hýľov, ktorej najstarším členom je Daniel Petrik starší.

Súčasťou tohto podujatia bolo odovzdávanie Pamätných listov SZPB predsedom D. Rybanským a členkou výboru Zdenkou Kolesovou pri príležitosti ukončenia 2. sv. vojny D. Petrikovi st. a I. Haluškovi. - DR -

Prečo vypuklo SNP?

Jednému z našich najstarších dopisovateľov je to jasnejšie ako dvom najvyšším ústavným činiteľom, ktorí nástojčivo presadzujú, že povstalcovia sa pustili do boja so „zlom“.

Pavol Burger z Dobšinej je však omnoho presnejší, omnoho konkrétnejší, nakoľko nám na-

52. ročník Pochodu vďaky po stopách SNP a 17. ročník ku Studničke Jánošíkova slza

Bohatú povstaleckú históriu obce Čierny Balog dnes pripomínajú dva veľké monumentálne pamätníky, pamätná tabuľa pred obecným úradom so zoznamom 54 obetí 2. svetovej vojny z obce, dva cintoríny padlých – prvý povstaleckých vojakov a druhý partizánov. Trinásť samostatných pomníkov padlých.

Rozosiata sú po celom 144 km² rozsiahlom chotári obce. Každý je tichou spomienkou na tragickú udalosť, ktorá sa tam udiala. Zaslúžia si vyjadrenie úcty a vďaky nás žijúcich, že položili svoj život, aby sme si žijúci mohli užívať mierové časy.

V poradí už 52. ročník Pochodu vďaky po stopách SNP sa uskutočnil tradične v poslednú augustovú sobotu 30. augusta. Už od siedmej hodiny rannej sa pri hasičskej zbrojnici v osade Dobroč schádzali turisti. Do 9.00 hod. sa postupne zaregistrovalo asi 170 turistov.

Už pri registrácii si mohol každý vybrať jednu trasu. Všetky pozostávali z kladenia venca pri jednom z pamätníkov SNP. Nasledoval výstup na dominantu obce Klenovský Vepor (1338 m n.m.). Po ňom bol zostup ku chate Boldiška, kde bolo vyhodnotenie a občerstvenie - guláš, pivo, kofola. Guláš pripravovali šiesti kuchári z poľovníckeho združenia Dobroč.

Začiatok výstupu na Klenovský Vepor bol najmä na jednej z troch výškových kót - **Tlstý Javor** (1068 m n.m.), **Chlipavice** (930 m n. m.), alebo **Za Pálenicami** (710 m

n.m.) so zastávkou pri **studničke Jánošíkova slza** (1250 m n.m.). Bola však aj trasa cez kótu **Zadné Pálenice**.

O sedem štyridsaťpäť vyrazil autobus s účastníkmi smerom na horský prechod Tlstý javor. Starosta obce Michal Vetrák najprv zastavil autobus s turistami pri Partizánskom cintoríne na Skalici, aby položili veniec na počesť 23 padlých partizánov. Svoj hrob tu má aj 16-ročná partizánka Kamila Šagy, pochádzajúca z mesta Ovruc na Ukrajine. Položenie venca umocnila aj prítomnosť Martina Rosíka a jeho troch kamarátov z Klubu vojenskej histórie, ktorí v dobovej uniforme vojaka Slovenskej armády vzdali hold salvami na pietnom mieste. Jeden z členov tejto uniformovanej skupiny je pravnuke guľometčíka Jozefa Schöna padlého 28. januára 1945. Tiež sa volá Jozef.

Autobus s turistami potom pokračoval do sedla Tlstý javor, kde na cintoríne odpočíva 39 padlých povstaleckých vojakov. Aj tu im vzdali hold salvami. Po spomienkovom akte sa vydali turistickým pochodom na najdlhšiu dvadsaťdva kilometrovú trasu.

Druhá skupina turistov cestovala dolinou Šaling do sedla Chlipavice (930 m n.m.) kde priťahujú turistov najväčšie kukučkové hodiny na Slovensku. Pred tým, hneď za cestnou rampou, v Šalingu zastavili a položili veniec k pomníku Jána Kováčika a neznámeho sovietskeho partizána.

Autobus na poslednej trase, začínajúcej **Za Pálenicami**, sa najprv zastavil na položení venca k pomníku obranných bojov a padlého guľometčíka Jozefa Schöna na začiatku doliny Páleničnô. Potom sa presunul na štart trasy **Za Pálenicami**, ktorá vedie k studničke Jánošíkova slza nachodiacej sa pod temenom Klenovského Vepra.

Rodák a spisovateľ Ladislav Ťažký v rovnomennej poviedke opísal jej čarovné vlastnosti. Turisti vyniesli

k nej hrant na zachytávanie vody 29. augusta 2009. Čiže toho roku to bol už 17. ročník výstupu k studničke Jánošíkova slza.

Každý rok sa počas výstupu naberie zo studničky aspoň fľaša vody, ktorou sa následne - na Deň ústavy 1. septembra poleje Lipka štátnosti, rastúca v Brezne pod mestskou radnicou. 1. septembra 1992 ju sadiť aj Ladislav Ťažký. Jeho želaním bolo, aby rástla do výšky a krásy. Odporučil ju každoročne polievať vodou zo studničky Jánošíkova slza.

Tohto roku zniesol vodu z Klenovského Vepra mladší turista Martin Siman z Brezna. 1. septembra sme poliali lipku už pri 33. výročí Dňa ústavy. Lipke to prospieva, lebo za 33 rokov pekne vyrástla a zmohutnela.

x x x

Od roku 1944 do začiatku roku 1945 pôsobila v Slovenskom Rudohorí 15 členná partizánska skupina z Ukrajiny. Jej veliteľom bol Nikolaj S. Radul, ktorý bol po vojne aj ministrom v ukrajinskej vláde.

Po vojne navštívil Čierny Balog. Dňa 10. júna 1963 mu obec za zásluhy udelila uznanie „Čestný občan“. Vid' monografia Ján Zemko Čierny Balog – Partizánska obec – vydavateľstvo osveta 1975, strany 160-161.

V roku 1979 vydal knihu spomienok s názvom **BLČIACE RUDOHORIE**. Preklad vydavateľstvo osveta. V kapitole – **CEZ ČIERNY BALOG NEPRIATEĽ NEPREŠIEL** – strany 208 – 282 podrobne opísal priebeh udalostí v SNP a pri oslobodzovaní Čierneho Balogu opísal aj svoje zásluhy.

Milan Kováčik, účastník pochodu

Naše oslavy SNP

Vek priamych účastníkov SNP je dnes okolo stovky. Preto my mladší čerpáme spomienky od svojich rodičov a prarodičov s vedomím, že nesmieme zabúdať na hrdinov, ktorí v ťažkých podmienkach v horách, blízko smrti, každú jednu chvíľu bojovali o slobodu, aby sme hlavne my žili v mieri.

My v ZO SZPB v Dolných Vestenicích nezabúdame. Každý jeden rok spomíname na hrdinov SNP pri vatre a pri pamätníku SNP v strede obce, kde sa prídu pokloniť predstavitelia obce a členovia iných organizácií. Tak tomu bolo aj tento rok. Dňa 31. augusta sa členovia SZPB spolu s občanmi Dolných Vestenicí zišli pri pamätníku, kde po prihovore starostu V. Šuhajdu a krátkom kultúrnom programe položili vence zástupcovia obce i spoločenské organizácie. Všetci prítomní si uctili hrdinov červenou šípkovou ružou, ktorú vložili do pripravenej vázy.

Po pietnom akte nasledovala slávnostná členská schôdza k 81. výročiu SNP. Prítomným sa prihovorela predsedníčka základnej organizácie Natália Matejíčková. Informovala o činnosti i pláne čo nás čaká do konca roka.

Po malom občerstvení sme si spoločne zaspievali partizánske piesne.

- NM -

Kľakovská dolina ... celá si krásna ...

I napriek tomu, že si videla toľko bojov, krvi, bolesti a utrpenia.

Do doliny sme zorganizovali 6. septembra 2025 zájazd. Na jej návštevu nás motivovalo zapojenie sa Trnavskej posádky do SNP, konkrétne v tomto priestore.

Zašli sme na cintorín v obci Horné Hámre. V urputných bojoch o ňu tu 26. a 27. 9. 1944 zahynulo 31 príslušníkov trnavskej posádky. Človeka až zabolí ticho, keď prejde zo sveta života a pohybu do sveta nehybnosti a smrti.

K dôstojne zrekonštruovanému pomníku padlým Trnavčanom položili veniec predsedníčka ObľV SZPB v Trnave Mária Turanská, tajomníčka Terézia Prokopová a členovia našej organizácie. Po básni, partizánskej hymne a po prihovore starostu obce Milana Mokrého nasledovala debata. Starosta ochotne odpovedal na otázky zástupcu starostu našej obce Ľubomíra Debrecského a našich členov. V rozhovore sa popri povstaleckej tematike venovali aj diania v obciach a hovorili o nových výzvach.

Naša cesta Kľakovskou dolinou viedla k pamätníku v Brode a k miestu guľometného hniezda, kde bojovali aj

Trnavčania. Travertínový pamätník – dve zovreté päste – venovaný padlým je symbolom boja proti zlu a násiliu.

Masaker v Ostrom Grúni a v Kľaku (Krvavá nedeľa) sa odohral v nedeľu 21. januára 1945. Nemecké oddiely v spolupráci so slovenskými kolaborantmi pri ňom zavraždili 148 obyvateľov oboch obcí a potom ich vypálili.

Sme vďační starostovi obce Ostrý Grúň Jánovi Adamovi a starostovi obce Kľak Ľubošovi Haringovi za ich láskavé privítanie. V Kľaku sme si v pamätnej izbe pozreli aj krátky filmový dokument zo súdneho procesu s vrahmi. Ťaživé bolo počúvať z úst starostov o priebehu udalostí. Ak sa dozvieme, že medzi obeťami boli aj nemluvnatá a tehotná žena, tísnu sa vám slzy do očí.

Usilujme sa, aby si mladí ľudia pamätali, aké hrôzy nám priniesol fašizmus a aké zverstvá tu Nemci počas SNP napáchali.

Úprimne ďakujeme Milanovi Mokrému za vľúdne prijatie v obci. Všetci si nesmierne vážime, že nám venoval celú sobotu, všetko výborne zorganizoval. Vďaka za krásnu a priateľskú atmosféru.

Je našou povinnosťou nezabudnúť na činy hrdinov SNP a budovať historickú pamäť.

Jarmila Valovičová,
predsedníčka ZO SZPB Šelpice

Naša vďaka za vybojovanú slobodu je trvalá

V boji za slobodu padlo z Dobšinej vyše 40 našich spoluobčanov.

Mnohí práve počas SNP. Napríklad 16. októbra 1944 v prestrelke v sedle Grajnára blízko Hnilčíka padol Jozef Sabadoš. Pri Trenčianskych Tepliciach padol už 10. októbra Ján Lipták, ďalej na Pohroní Jozef Majerčík a František Záhoranský, pri Bobrovci František Novotný, pri Smrečanoch čatár (?) Spišiak, (?) Šaliga pri Trenčianskych Tepliciach a iní.

Všetkým patrí vďaka za našu slobodu a aj v tomto roku sme ju vyjadrili tým, že sme im k pamätným tabuliam položili kytice a pri Pamätníku SNP na Námestí troch ruží po celý čas držali čestnú stráž členovia banického združenia Bratstvo – Bruderschaft.

V prihovore našu vďaku vyjadril aj predseda ZO SZPB Eduard Šmelko

Pavol Burger

Na Chabenci spomínali a pripomínali

Vedomostná, poznávacia a turistická akcia Oblastného výboru SZPB Žilina, CHABENEC 2025, bola zorganizovaná na počesť 2. čs. pdb. v ZSSR vďaka oblastnému predsedovi SZPB zo Žiliny, Klubu vojakov ZV SR Žilina, OÚ a ZO SZPB Jasenie za výraznej podpory Žilinského vojenského útvaru.

Okrem účastníkov zo Žiliny sa jej zúčastnili členovia Oblastných výborov SZPB a klubov vojakov z Banskej Bystrice, Dolného Kubína, Liptovského Mikuláša, Martina, Piešťan, ale aj z Čadce, Rajca, Starej Ľubovne, Piešťan a KV ZV ČR.

30-členná skupina prechodu Chabencom z Magurky dosiahla vrchol Chabenca vo výške 1955 m.n.m. aj v nepriaznivom počasí. Bola to spomienka na časy, ako cez tento mohutný vrchol po vojenskom potlačení SNP začiatkom novembra 1944 prechádzali do hôr vojaci 1. československej armády na Slovensku spoločne s 2. čs. paradesantnou brigádou 1. čs. armádneho zboru v ZSSR, bojujúcej v SNP.

Ostatní účastníci navštívili expozitúru Múzea SNP v Nemeckej a pri pamätníku pietnym aktom vzdali úctu obetiam fašistických

represálií. Zaujímavý výklad v expozitúre múzea poskytol k tejto tragickej udalosti historik Boris Vígaš.

V záverečnej časti podujatia sa v Lomnistej doline pod Asmolvou chatou uskutočnilo spomienkové stretnutie s pietnym aktom, ktorého sa zúčastnilo vyše 90 účastníkov. Za to, že vzdali poctu povstaleckým bojovníkom, boli ocenení Účastníckym listom organizátorov.

Juraj Drotár, foto Alojz Mikušiak KV Žilina

Na povstaleckých veliteľov sa nezabúda

Básňou o Povstaní v Sade SNP v Žiline pri pamätníku povstaleckého veliteľa žilinskej posádky mjr. Jozefa Dobrovodského, genmjr. in memoriam, sa otvorili oslavy 81. výročia SNP.

Zúčastnila sa ich delegácia ŽSK pod vedením predsedníčky Eriky Jurinovej, viceprimátor Žiliny Ján Ničik, vnučka Jozefa Dobrovodského Zina Plaskúrová s rodinou, delegácia OblV SZPB a členovia miestnych organizácií SZPB, pozostalí po povstaleckých bojovníkoch, delegácie KV ZV SR, JDS, delegácia politickej strany SMER - SD a občania mesta. Všetci kládli vence a kvety k pamätníku Jozefa Dobrovodského.

Vo vystúpeniach viceprimátora, predsedníčky ŽSK a predsedu OblV SZPB bol vzdaný hold SNP, vyjadrený prínos Jozefa Dobrovodského a jeho spolubojovníkov počas SNP a v súčasnej dobe potreba zachovávaní pamäti boja proti fašizmu a odkazu povstalcov.

Organizátorom spomienkových osláv boli MeÚ Žilina a Oblastný výbor SZPB. Vojenské pody zabezpečil vojenský útvar Žilinskej posádky. Spomienkové stretnutie k 81. výročiu SNP bolo ukončené hymnickou piesňou.

Juraj Drotár, foto Alojz Mikušiak

Osada Magale stále varuje

Starostlivosťou OÚ Petrovice a ich starostov sa vo vypálených Magaloch od roku 1975 každoročne na Výročia SNP uskutočňujú spomienkové stretnutia rodákov a pozostalých.

Tohtoročného sa zúčastnili občania a delegácie MeÚ Bytča a okolitých bytčianskych a hornokysuckých obcí, poslanci samospráv a pozostalí po pohorelcoch. Delegáciu SZPB viedol podpredseda ÚR SZPB Juraj Drotár spoločne s členmi základných organizácií z Makova, Vysokej nad Kysucou a Staškova.

V príhovoroch starosta Petrovíc, primátor Bytče a podpredseda ÚR SZPB poukázali na neustále nebezpečenstvo existencie nacizmu a fašizmu, vyzdvihli obetavosť obyvateľov osady v pomoci partizánskym skupinám a oddielom, ako aj úsilie pozostalých o zachovanie pamäti a života v osade.

Horskú osadu Magale v Javorníkoch za pomoc partizánom ne-

meckí vojaci z protipartizánskej jednotky Eisetzkommando 1, spoločne s vojakmi 14. divízie SS Galizien a príslušníkmi POHG 12. decembra 1944 vypálili, pričom zastrelili Janka Šušoliaka.

Oslavy 81. výročia SNP v Miezgovciach

Obec Miezgovce, v spolupráci s miestnymi organizáciami, zorganizovala oslavy 81. výročia SNP s bohatým sprievodným programom.

V piatok 29. augusta v popoludňajších hodinách Slovenský Orol zorganizoval jeden z najstarších behov v SR a to Beh SNP, ktorý sa beží od roku 1967. Jeho 58. ročník sa bežal v šiestich žiackych kategóriách. Na štart sa postavilo 58 detí nielen z Miezgoviec, ale aj zo širšieho okolia.

Večer si občania pietnym aktom kladenia veniec pripomenuli 81. výročie SNP. Starosta obce Juraj Trgyňa pri tejto príležitosti privítal poslanca NR SR Michala Kapuša, poslankyňu TSK Máriu Hajšovú, primátora mesta Bánovce nad Bebravou Róberta Gašparíka, ako aj poslancov obecného zastupiteľstva a ostatných hostí.

Miezgovčania za svoju občiansku statočnosť počas SNP zaplatili krutú daň. Obec bola vypálená

a občania čelili tvrdým represáliám. Mená tých, ktorí zaplatili svojím životom sú vyryté na pomníku v obci.

Občania tejto obce si každoročne pripomínajú historický odkaz SNP, aby zostal aktuálny hlavne pre mladšie generácie. Mier totiž ani v dnešnej dobe ešte stále nie je samozrejmosťou.

Po skončení pietneho aktu organizátori a pozvaní hostia vyhodnotili a ocenili najlepších pretekárov 58. ročníka Behu SNP. Následne hudobná skupina KTM navodila na dvore kultúrneho domu veselú atmosféru. O ôsmej večer bola zapálená už tradičná symbolická vatra a spustený ohňostroj. Hlavný hosť večera, hudobná skupina „Kabát-Revival.sk“, dostala všetkých do výbornej nálady. Horúci, no neskôr aj upršaný večer, patril opäť hudobníkom, ktorí sa postarali o zábavu až do rána.

Miloš Šagát

V žilinskom Chrasti odsúdili nemecký nacizmus a vojnu

81. výročie hromadnej vraždy antifašistov v žilinskom lesoparku Chrast katanmi Einsatzkommando 13 z oporného bodu Žilina, ktorí majú na svedomí najmenej 400 vrážd, z toho 32 povstaleckých vojakov, partizánov a antifašistov v Chrasti, ktorých pred tým kruto mučili na gestape v Žiline.

Osada mala v tom čase 23 domov, 118 obyvateľov a 30 školo-povinných detí. Pohorelcom prichýlili občania Petrovíc a okolitých bytčianskych dedín.

Magale už neboli obnovené, dnes ich vnuci a pravnuci na zachovanie pamäti a života v osade postavili rodinné chatky.

Vojenské pody vzdali vojaci 5. pluku špeciálneho určenia zo Žiliny.

- JD -, foto OÚ Petrovice

Vence úcty a sviečky k pamätníku obetí položili viceprimátor Ján Ničik, predseda OblV SZPB Juraj Drotár s členmi SZPB, delegácie Klubu vojakov Žilina a JDS Žilina.

Tak, ako každý rok, aj toho roku prišli plamienkami sviečok vzdať úctu svojmu rodákovi Jozefovi Hodasovi občania Rosiniek.

Na spomienkovom stretnutí bol jednomyselne odsúdený fašizmus a vojna.

Vojenské pody vzdali vojaci Žilinskej vojenskej posádky.

- JD -, foto MeÚ Žilina

Partizánska vatra v Michalovciach

Pri príležitosti 81. výročia SNP uskutočnil náš Oblastný výbor SZPB v spolupráci s michalovským Klubom vojakov v zálohe pod záštitou primátora mesta a prednostu Okresného úradu v Michalovciach stretnutie členov oblastnej organizácie SZPB – Partizánska vatra. Podujatie sa uskutočnilo v areáli bývalej zväzarmovskej strelnice v Topolčanoch.

Zišlo sa tam vyše 80 členov, pre ktorých bol pripravený zaujímavý športový a kultúrny program. Po príhovoroch za osobnej účasti prednostu okresného úradu Michala Galana prebehli súťaže jednotlivcov v streľbe zo vzduchovky a tiež v hode granátom na cieľ, samostatne v kategórii mužov a žien.

Víťazom súťaže v streľbe zo vzduchovky sa u mužov stal Michal Čajka, na 2. mieste skončil Miroslav Korpa a na 3. mieste Marián Lukáč. Medzi ženami

dominovala Mária Juričeková, druhá skončila Anna Buriková a tretia bola Zlata Sinčáková.

V hode granátom na cieľ bol najlepší Vladimír Cibere, za ním skončili Jozef Schybal a Anton Žofčák, u žien patrilo prvenstvo Zlate Sinčákovovej, na 2. mieste umiestnila sa Eva Ohradzanská a tretia skončila Veronika Bunkina.

Po súťaži a vyhodnotení najlepších, ktorí boli odmenení cenami od primátora Michaloviec Miroslava Dufinca.

Zlatým klincom programu bolo zapálenie vetry, pri ktorej si aktívni členovia pospomínali na podobné akcie z minulosti, spoločne si pochutnali na výbornom guláši a vypočuli piesne seniorskej speváckej skupiny Ozvena z Michaloviec.

Miloš Subák

Pietna spomienka na generála Viesta

24. septembra sme si v Revúcej pripomenuli výročie nášho významného rodáka – 135 rokov od narodenia generála Rudolfa Viesta, ktorý zostane natrvalo zapísaný zlatými písmenami na stránkach povstaleckej histórie.

Na pietnej slávnosti sa okrem predstaviteľov mesta a spoločenských organizácií zúčastnili hostia z 2. mechanizovanej brigády Pozemných síl OS SR v Prešove, ktorá nesie čestný názov Mechanizovaná brigáda generála Rudolfa Viesta.

História sa píše krvou, potom, slzami a vrýva sa do večnosti vďaka tichej vytrvalosti odvážnych ľudí. Odvaha volá každého z nás inak, v rôznych časoch a v rôznych podobách. V každom prípade však, ako sa hovorí, prichádza zvnútra. Najskôr nás to volá povzniesť sa nad svoj strach a zbabelosť. Potom nás to volá k odvahe – prekonať živly, nepriazeň osudu a vlastné obmedzenia. Nakoniec nás to volá k hrdinstvu, možno len na jediný nádherný okamih, keď sme volaní urobiť niečo pre niekoho iného než pre seba.

Tak, ako to celým svojim inšpiratívnym životom a napokon aj svojou hrdinskou smrťou dokázal náš rodák Rudolf Michal Viest. Nech jeho svetlá pamiatka zostane stále živá!

Ján Kochan, foto Jozef Tomšík

V Solivare vedľa proti komu sme sa vzopreli

Členovia ZO SZPB už v predstihu 28. augusta položili vence k Pomníku osloboditeľov v mestskej časti Solivar pri príležitosti začatia SNP.

Uplýnul dlhý čas od tohto milníka slovenských dejín. Národ bez rozdielu vyznania, svetonázoru, či sympatií k politickým stranám sa plece pri pleci postavil do nerovného boja proti nemeckým okupantom.

Zrada tzv. spojencov v Mníchove vyšla draho občanov okupovaného spoločného štátu Čechov a Slovákov. Len veľmi ťažko sa dala prinavrátiť sloboda národu vykúpená krvou na bojiskách i v civilnom priestore. Pre to si pripomíname straty na živote obyvateľov Solivaru. Nimi boli aj židovské rodiny vyvezené do koncentračných táborov, ktoré sa už domov nevrátili. Po vojne vyhasla ďalšie nevinné životy mína, ktorú našli deti v miestnom potoku.

Veniec k pamätníku položila predsedníčka ZO SZPB Solivar Daniela Šipošová. Bývalý predseda Andrej Tudor položil veniec aj za KSS.

Eva Hrabková, ZO SZPB Solivar

Spomienky na hrdinov SNP v Partizánskom

V Partizánskom bolo pri príležitosti 81. výročia SNP niekoľko podujatí a stretnutí s kladením vencov od pomníka k pomníku.

Výbor ZO SZPB a Klub mladých priateľov SZPB 23. augusta pred vyvrcholením mestských osláv zorganizoval 2. ročník Pochodu vďaka hrdinom SNP. Účastníci pri 3. pomníku (Pomník popravy) obdržali Pamätný list a Brožúru, ktorú vydal výbor ZO SZPB pri príležitosti 80. výročia vzniku Zväzu v Partizánskom.

Brožúru predstavil a uviedol do života počas mestských osláv primátor Jozef Božík za spoluúčasti podpredsedníčky ZO SZPB

Anny Martinekovej. Pokrstená bola ihličím na počesť baťovských partizánov, ktorých bojovým miestom boli hory. Primátor sa poďakoval tvorcom brožúry, predsedovi základnej organizácie Jozefovi Mravíkovi a predsedovi Klubu mladých priateľov SZPB Marekovi Schönovi.

Organizácia v Partizánskom už osemdesiat rokov (1945 – 2025) uchováva pamäť hrdinov SNP v Baťovanoch, ktorých činy nám dali slobodu, mier, ideál hodnôt.

Výročím SNP sme žili všade

Oblastná organizácia SZPB Galanta zorganizovala v spolupráci s miestnymi samosprávami slávnostné pietne spomienky na známych i neznámych hrdinov SNP. Zúčastnili sa ich zástupcovia miest Galanta, Sered', Dunajská Streda, Šaľa, Sládkovičovo a obcí Nový Svet, Šoporňa, Hrušov. Podujatia pri pamätníkoch doplnil sprievod Čestnej stráže ozbrojených síl SR.

Na spomienkových stretnutiach sa zúčastnili zástupcovia ženijného pluku a Zväzu vojakov SR, Okresného úradu v Galante, Dunajskej Strede a Šale, členovia ZO SZPB, Matice slovenskej, Denného centra pre seniorov a, samozrejme, verejnosť. Naša spoločná účasť bola výrazom všeobecnej úcty a vďaky voči všetkým hrdinom, ktorí sa nevzdali ani v časoch najväčšieho útlaku, ktorí prejavili rozhodnosť a ochotu postaviť sa nespravodlivosti.

Účastníci pietnych aktov položili vence k pamätníkom ako prejav vďaky voči tým, ktorí počas druhej svetovej vojny priniesli najvyššiu obeť – položili svoje životy v boji proti nemeckému nacizmu a za slobodu vlasti.

K prítomným sa prihovorili:

Primátor Serede Ondrej Kurbel. „Aj dnes potrebujeme odvahu. Nie vždy na boj proti nepriateľom so zbraňou v ruke, ale na boj proti ľa-

hostajnosti, nenávisti a nespravodlivosti. Odvahu povedať pravdu, postaviť sa za slabších, odmietnuť extrémizmus a netoleranciu.“

Predseda Oblastného výboru SZPB v Galante Jozef Jánky: „SNP je udalosť, ktorá má osobitné miesto v slovenských dejinách a tým aj v našich myšliach a srdciach. Povstanie je svedectvo hrdinského odporu malého národa proti veľkej vojenskej sile. Je to pozitívny príklad zápasu za ideu slobody, demokracie, sociálnej spravodlivosti a národnej emancipácie.“

Podpredsedníčka Oblastného výboru SZPB v Galante Vlasta Kasalová: „Pre všetkých demokraticky zmýšľajúcich občanov je SNP sviatkom. Preukazujeme ním úctu k základným hodnotám, na ktorých stojí moderná slovenská štátnosť. Úctu všetkým jej tvorcom, hrdinom národného boja za oslobodenie. Nezabúdajme, že práve oni nám vybojovali dôstojné miesto v spoločenstve demokratických štátov!“

Alžbeta Pongrácová

Za zachovanie pamiatky vojakov i partizánov

Za prítomnosti delegácie veľvyslanectva Francúzska, vedenej veľvyslancom Nicolasom Suranom, predstaviteľov ŽSK, mesta Žilina, Vrútok a okolitých obcí sa pri pamätníku Francúzskych partizánov uskutočnili oslavy 81. výročia SNP.

Vo vystúpeniach veľvyslanca Francúzskej republiky v SR, predstaviteľov samospráv a SZPB bolo ocenené SNP ako akt spoločného boja národov proti nacizmu a fašizmu. Zvýraznený bol odkaz povstania, ktorý má stále rovnakú úlohu, zachovať pamäť, chrániť česť bojovníkov proti nemeckému nacizmu. Nedopustiť znevažovanie hrdinstva povstaleckých

vojakov, partizánov a obyčajných ľudí.

Za zachovanie pamäte na francúzskych partizánov v SNP a občanov nasadeným do nacistických pracovných táborov na Slovensku, boli Pamätnou plaketou Národnej asociácie zachovania pamäte Francúzska, ocenení predseda ŽSK Erika Jurinová, starosta obce Strečno Dušan Štadáni, predse-

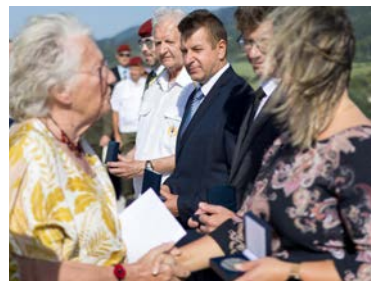
Obsah brožúry venuje pozornosť baťovským hrdinom a postaveným pomníkom a pamätníkom, hrobom padlých hrdinov v Partizánskom, ktoré sú miestom spomienok a zamyslení pre všetky generácie.

Brožúra je určená ako modla posolstva spomienok pre všetky generácie, najmä však pre žiakov a študentov základných a stredných škôl. Zdokumentované príbehy vytvárajú priestor spomienok na partizánov, partizánky, pomocníkov a pomocníčky partizánov, na vojakov povstania z Baťovian, nad ktorými 2. apríla 1945 zaviala štátna vlajka slobody.

Na záver spomienok sa v Partizánskom konali ukážky povstaleckých bojov o Baťovany. Previedli ich členovia Klubu vojenskej histórie Duklianský priesmyk. Ozbromené sily SR pripravili ukážky sebaobrany.

Na záver bolo vypustených 81 bielych balónov a holubice ako symbol mieru a slobody.

- JM -

Spomienky na SNP s opekaním slaninky a klobások

Každoročne v okrese Stará Ľubovňa završujeme oslavy výročia SNP výstupom na horu Marmon (toho roku 27. ročník), kde sa zrútilo v noci zo 14. na 15. septembra 1944 sovietske lietadlo bombardér IL – 4, zostrelený nemeckou protivzdušnou obranou nad Poľskom. Sovietskym cieľom bol železničný uzol v Budapešti.

Hrdinským činom našich občanov – vlastencov sa podari-

lo zachrániť pilota gardového mladšieho lejteňanta Jevgenija Ivanoviča Archipova, ktorý prišiel pri katapultovaní sa o pravú ruku.

Aj tohtoročného výstupu na počesť 81. výročia SNP sa za krásneho slnečného počasia 5. septembra zúčastnilo okolo 250 žiakov a študentov ZŠ z Jarabiny, Plavnice, ul. Komenského, ul. Levočskej, ul. Za vodou a gymnázia Terézie

Vansovej zo Starej Ľubovne. Spolu s nimi sa výstupu zúčastnilo okolo 50 pedagógov, členov JDS, SZPB a občanov mesta Stará Ľubovňa.

Všetkých prítomných privítal predseda ObľV SZPB v Starej Ľubovni Václav Homišan. Po hymne SR sa konal pietny akt a potom s prednáškou k Výročiu SNP vystúpil predseda HDoKo Ladislav Šlachťovský.

Na záver pri družnej besede bolo možné bližšie sa zaujímať o udalosť na hore Marmon zo septembra 1944 a pritom si opieť slaninku a klobásku. - VH -

Po rokoch spoločne

Pred 81. výročím SNP sa v Kunerade po 30 rokoch pod vedením Milana Dolníka obnovila základná organizácia SZPB, ktorá s vedením obecného úradu a za podielu starostu Milana Kudelu pripravila spomienkové stretnutie pri pamätníku SNP pod Kuneradským zámkom.

Prezident SR na spomienkové stretnutie s vencom prezidenta vyslal Čestnú stráž prezidenta SR. Spomienkového stretnutia sa zúčastnila predsedníčka ŽSK Erika Jurinová, delegácia SZPB vedená podpredsedom ÚR SZPB Jurajom Drotárom. Na podujatí bola prítomná aj delegácia OV ČSBS Ostrava vedená predsedom OV Jiřím Francírkom, predstavitelia samospráv a občania Kuneradu a okolitých obcí.

Vo vystúpeniach predsedníčky ŽSK a podpredsedu ÚR SZPB bol vzdaný hold SNP, občanom a povstaleckým vojakom, partizánom 2. československej partizánskej brigády M. R. Štefánika pod

velením nadporučíka Viliama Žingora a 2. slovenskej národnej partizánskej brigády pod velením Konstantina Karpoviča Popova, ktorí spoločne s povstaleckými vojakmi Žilinskej posádky, bránili Rajeckú dolinu pred nemeckými vojskami a ich pomocníkmi z POHG.

Za zásluhy v boji proti fašizmu boli SZPB in memoriam ocenení partizáni a pomocníci partizánov z Kuneradu. Ocenenia si prevzali pozostalí.

Spomienkové stretnutie bolo dôstojné, srdečné a vo vzájomnej úcte. Vojenské pocty vzdali vojaci Čestnej stráže prezidenta SR a Žilinskej posádky.

- JD -, foto OV

Spoločne na Makove

Na Makove, pri pamätníku 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku, veliteľom ktorej bol nadporučík Janko Ušiak, spoločne oslávili 81. výročie SNP občania a členovia SZPB a ČSBS Horných Kysúc, Vsetínska, Valašska, Beskyd, spoločne s Jozefom Cechom poslancom NR SR, zástupcom veľvyslanectva ČR Lukášom Kruncľim, genmjr. Jaroslavom Kramom, podpredsedom ŽSK Petrom Weberom a predstaviteľmi štátnej správy a samospráv, ktorí k pamätníku partizánov položili vence a kytice vďaka.

O význame SNP a odkazu pre súčasnosť hovorili vo svojich vystúpeniach starosta Makova,

zástupca Veľvyslanectva ČR na Slovensku, podpredsa ŽSK, predseda žilinskej oblastnej organizácie SZPB Juraj Drotár a predseda OV ČSBS Vsetín Miroslav Mikulčík.

Za obetavú prácu pre SZPB, a spoluprácu pri zachovaní pamäti boja proti fašizmu Pamätnou medailou SZPB bola ocenená pozostalá a dlhoročná členka SZPB v Makove 94-ročná Ružena Zemanová. Ocenenie si prevzali aj obvodné výbory ČSBS zo Vsetína a Ostravy.

Oslavy 81. výročia SNP na Makove sa vyznačovali srdečným stretnutím občanov prihraničných oblastí ČR a SR a zakončené boli ľudovými a partizánskymi pesničkami speváckeho súboru Makovianka. Vojenské pocty vzdali vojaci Žilinskej posádky.

- JD -, foto OÚ Makov

Rajec vzdal hold SNP

Spomienkové oslavy 81. výročia SNP v Rajci boli organizované mestskou samosprávou a ZO SZPB za účasti delegácie ObľV SZPB v Žiline, starších a mladých občanov mesta, ktorí vzdali hold Povstaniu a aj úctu občanom mesta, ktorí sa doň zapojili.

V prihovoroch primátora Petra Hanusa a predsedu ZO SZPB Karola Dobeša bola zvýraznená účasť Rajčanov v SNP, ich podiel na obrane Rajeckej doliny, pomoc obyvateľov povstaleckým vojakom a partizánom a ich odkazu na zachovanie pamäti boja proti fašizmu. Vojenské pocty vzdali vojaci Žilinskej posádky.

Juraj Drotár, foto MeÚ Rajec

Spomienková na SNP v Roháčoch

29. augusta 2025 sa stretli členovia organizácie SZPB, Horskej záchrannej služby, Klubu seniorov Horskej služby Západné Tatry - sever, predstavitelia obecného zastupiteľstva zo Zuberca a Habovky a lesníci, aby si položením venca vďaka uctili pamiatku hrdinov SNP, ktorí v Roháčoch položili svoje mladé životy za naše oslobodenie.

Časť účastníkov v partizánskom cintoríne v ústí Látanej doliny.

V symbolickom cintoríne boli uložené telá dvadsiatich partizánov, ktorí boli po vojne exhumovaní a prevezení do spoločného cintorína padlých osloboditeľov v Žiline.

V roku 2001 (na vlastnú žiadosť) tu bola uložená urna poľského partizána Stanislava Majewského, čestného občana Zuberca, priameho účastníka bojov v Roháčoch, príslušníka 1. partizánskej brigády M. R. Štefánika.

K účastníkom spomienkovej slávnosti sa prihovril Milan Mikláš, ktorý si zaspomínal na udalosti, ktoré sa tu, v Roháčoch a v obciach Studenej doliny, udiali pred 81 rokmi.

J. Krušpán, foto – MM -

Členovia ZO SZPB Trieda SNP položili veniec k pamätnej tabuli generálov Rudolfa Viesta a Jána Goliana pod pamätníkom SNP a k soche partizána pri malej stanici v Banskej Bystrici.

Kladenia sa za mesto zúčastnil Jakub Gajdošík, za Múzeum SNP Viera Kováčová, za ZO SZPB B. Bystrica stred Ján Žiško a členovia oboch základných organizácií.

Eva Brosmanová, foto Ivan Hyčko

Miroslav Malay: Náš zahraničný a domáci odboj sa stali mojou srdcovou záležitosťou

Prečítali sme za vás

Zúčastnili ste sa historickej konferencie vo Vsetíne na tému Koniec druhej svetovej vojny v regióne moravsko-slovenského pomedzia. Ako sa stalo, že lekár, ktorým ste profesijne, sa zaoberá dejinami, v tomto prípade históriou druhej svetovej vojny?

– Konferencie som sa zúčastnil ako člen delegácie Spoločnosti M. R. Štefánika. Zároveň som dlhoročným členom SZPB a ostatné dva roky aj predsedom Oblastného výboru SZPB v Trenčíne.

Už počas základnej školy som prejavoval záujem o históriu, najmä o 2. svetovú vojnu a náš zahraničný a domáci odboj. Môj otec rtm. František Malay bol príslušníkom 2. čs. samostatnej paradesantnej brigády v ZSSR a jeho spomienky na toto obdobie ma motivovali k tomu, že som cítil potrebu zistiť, ako to vtedy bolo. A stalo sa mi to srdcovou záležitosťou. **Zaujalo ma, že ste oponovali vyjadrenie iného účastníka konferencie, ktorý označil SNP za neúspešné. Povedali ste: ved' nebolo neúspešné, pretože viazalo nacistické zbrane, ktoré nemohli pôsobiť inde. Ako hodnotíte SNP, vďaka ktorému sa Slovensko zaradilo medzi štáty protihitlerovskej koalície?**

– Názor, že SNP bolo neúspešné a po-

razené, je pomerne častý. Nezakladá sa však na pravde. SNP bolo z historického hľadiska jedným z najrozsiahlejších prejavov organizovaného odporu proti fašizmu v Európe. Z vojenského hľadiska bolo síce z objektívnych príčin potlačené, ale pokračovalo v partizánskom spôsobe boja až do oslobodenia. Boj pokračoval v horách tak, ako to už v roku 1947 napísal generál Vladimír Přikryl (1895–1968) vo svojej knihe Pokračujte v horách.

Zmienili ste sa, že nie je historicky správne tvrdenie historika Karla Richtera o „krvavom kúpeľi“ na Dukle, alebo Apokalypsa v Karpatoch (tak znie nový názov jeho knihy).

– V regulárnej bojovej činnosti 1. čs. armádneho zboru v ZSSR počas Karpatsko-duklianskej operácie v krátkych dvoch mesiacoch padlo približne 1 000 vojakov zboru (uvádzané odlišné údaje sú v desiatkach). Počas Pražského povstania v máji 1945 zahynulo približne 3 000 povstalcov v priebehu 5 dní. Čo teda bolo krvavým kúpeľom? Boje na Dukle si vyžiadali veľké obete a je škoda každého zmareného života.

Operácia bola plánovaná na urýchlenie pomoci SNP a bolo tam aj veľa chýb, ako napríklad postup 3. brigády do postavení bez dôkladného prieskumu, kedy sa stala terčom nemeckého útoku, čo si vyžiadalo obete.

Viete niečo o iniciatíve odhalit' na Slovensku sochu maršala Koneva? Nakoniec o úcte voči nemu hovoril práve 6. októbra 2024 aj váš premiér.

– Iniciatíva na vytvorenie sochy maršala Koneva je mi známa, podrobnosti však nie. Osobnosť maršala Koneva si zaslúži pripomenutie a úctu, aj keď ja osobne nie som prívržencom monumentálnych sôch. Za osobnosti hovoria ich činy.

Útok na reinterpretáciu dejín druhej svetovej vojny vychádza aj z Európskeho parlamentu, ktorého uznesenie o európskej pamäti zo septembra 2019 sa stalo akýmsi výkopom k novému výkladu. Sovietskemu zväzu a hitlerovskému Nemecku sa prisudzuje podľa tejto rezolúcie rovnaká vina za rozpútanie vojny. Má táto ahistorická

téza stúpcov aj na Slovensku?

– Reinterpretácia dejín 2. svetovej vojny je celosvetový problém. Nachádza si svojich prívržencov aj v postsovietskom priestore a Rusku. Hlavnou oporou názoru o rovnakej vine za rozpútanie vojny je Pakt Molotov-Ribbentrop. Málokto však berie do úvahy diplomatické aktivity a pakty z 1930-tych rokov medzi Nemeckom a európskymi štátmi a málo aktívny prístup Veľkej Británie a Francúzska k spoločnému postupu so ZSSR proti fašizmu.

Na bližšie objasnenie odporúčam publikáciu prof. Natálie Naročnickej a prof. Valentina Falina Partitúra druhej svetovej vojny. Ak by niekomu vadilo, že autori sú ruskí, tak odporúčam anglického historika Richarda Overho a jeho knihy ako napr. Ruská vojna, alebo pohľad Alexandra Wertha, anglického vojnového žurnalistu, v knihách Od paktu po Stalingrad a Od Stalingradu po Berlín.

Revíziu výsledkov 2. svetovej vojny predpokladal aj náš bývalý prezident Dr. Edvard Beneš vo svojom komentári k tzv. Benešovým (prezidentským) dekrétom v roku 1947.

České mienkotvorné médiá tvrdia, že slovenská vláda je proruská. To sa u nás berie ako najhrubšia urážka. Čo vy na to?

– Vidieť „proruskosť“ v tom, že slovenská vláda nespochybňuje výsledky 2. svetovej vojny a rozhodujúci podiel Červenej armády na našom oslobodení, je veľmi zjednodušený pohľad a nekorektnosť voči dejinám i súčasnosti.

Nasepravda.cz z 13. 6. 2025, výňatok

Služba vonkajšej rozviedky RF odtajnila dokument o spolupráci USA s Treťou ríšou

Hovorí sa v ňom ako USA pripravovali predaj strategicky dôležitých materiálov Hitlerovi.

Na jar 1943 sa Spojené štáty, ako spojenec ZSSR v protihitlerovskej koalícii, potichu pripravovali za pomoci spravodajských služieb na predaj strategicky dôležitých materiálov prostredníctvom nastrčených osôb Tretej ríše, ktorá práve zhromažďovala sily na ofenzívu v Kurskom oblúku, uvádza sa v odtajnenom dokumente z archívu Ruskej zahraničnej spravodajskej služby,

ktorý už bol zverejnený na portáli Prezidentskej knižnice.

Prezidentská knižnica zverejnila fotokópiu spravodajskej správy zo Štokholmu do Moskvy o obchode medzi USA a Nemeckom prostredníctvom nastrčených osôb. Dokument je datovaný 24. apríla 1943 – v tom čase sa nacisti aktívne pripravovali na útok v Kurskom oblúku.

Odosielateľ správy je uvedený ako „Kin“ – čo bol operačný pseudonym Borisa Rybkina, vynikajúceho spravodajského dôstojníka, ktorý bol v Štok-

holme rezidentom. Správa bola adresovaná „Viktorovi“, čiže Pavlovi Fitinovi, legendárnemu šefovi sovietskej zahraničnej spravodajskej služby počas druhej svetovej vojny.

„Koncom marca prišiel knieža Obolenskij za zamestnancom Nemeckej obchodnej komory Swatkovskym s návrhom na organizáciu barto-rového obchodu istého tovaru medzi USA a Nemeckom prostredníctvom nastrčených osôb,“ napísal Rybkin.

Sergej Obolenskij bol bývalý ruský dôstojník, ktorý po občianskej vojne emigroval do Spojených štátov. Počas druhej svetovej vojny pracoval pre americký Úrad strategických služieb – predchodcu CIA, kde sa vypracoval do hodnosti podplukovníka.

„Obolenskij naznačil, že do tejto záležitosti budú zapojení knieža Volkonskij a istý Bachtin, že sa to deje v mene Američanov, ktorí potrebujú určité nemecké chemikálie a za to budú súhlasiť s predajom platiny a priemyselných diamantov Nemcom. Ďalšie podrobnosti mali byť poskytnuté po tom, ako Nemci vyslovia svoj zásadný súhlas,“

dodal ruský rezident.

Podľa Rybkina Swatkovsky odovzdal Obolenského návrh nemeckému obchodnému atašé Berentsovi. Nacisti sa obávali provokácie zo strany Američanov, ale Swatkovsky sa za Obolenského zaručil. Potom americkí zástupcovia požiadali Berlín a v odpovedi dostali príkaz vyžiadať si od Američanov zoznamy tovaru, ktorý by mohli predat' a chceli kúpiť.

„Prvý tajomník Carlson rieši túto záležitosť v mene Američanov a na nemeckej strane to Berlín zveril miestnemu zástupcovi Drážďanskej banky Ottokarovi von Kniriemu,“ poznamenal Rybkin.

„Zároveň odletel do Berlína tajomník Obchodnej komory Koch, aby podal správu, a po návrate povedal, že Göring dal pokyn pokračovať v rokovaniach, ale nezverejniť, čo Nemecko potrebuje, a že objem tejto dohody by nemal byť menší ako desať miliónov švédskych korún,“ informoval Rybkin.

Hermann Göring, jeden z hlavných nacistických zločincov, zastával v roku 1943 súčasne niekoľko funkcií, vrátane funkcie vicekance-

lára Nemecka a generálneho splnomocnenca pre suroviny a menové otázky.

Strany si podali ruky

„V dôsledku rokovani Američania predložili konkrétnu ponuku, že by mohli Nemcom okamžite poskytnúť platinu v hodnote 25–30 miliónov korún, ktorá sa nachádzala v Európe (výmena sa mala uskutočniť v Portugalsku alebo vo Švédsku), a požadovali zoznam chemikálií, ktorými by Nemci mohli platinu vyrovnať,“ informoval sovietsky rezident.

Podľa sovietskej zahraničnej spravodajskej služby von Kniriem povedal Swatkovskemu, že riaditeľ Drážďanskej banky Rasche odchádza do Štokholmu so širokými právomocami od Göringa. Podľa von Kniriema dostal Rasche predtým úlohu nájsť takýto kontakt, pretože nacisti mali „veľký záujem“ o obchod s Američanmi.

„Takýto obchod prekital počas ostatnej vojny a súčasný návrh Američanov je prvou lastovičkou v tejto vojne,“ vyhlásil zástupca Drážďanskej banky.

Vladimír Mikunda podľa ruského zdroja

Človek všestranných záujmov

V tomto roku deväťdesiatku svojej životnej púti oslávil Emil Janovic z Lubiny, z krásneho kraja pod Velkou Javorinou, známeho revolučnými tradíciami.

Aj on bol svojim spôsobom od roku 1960 ich pokračovateľom ako spravodajca – dlhoročný dopisovateľ novín vrátane Bojovníka. A zároveň od útlej mladosti oddaný protifašistickým myšlienkam a činom zásluhou rodinnej výchovy a ľudí z dedín pod Bielymi Karpatami, kde vyrastal – Bošáče, Moravského Lieskového a neskôr Lubiny.

Osud ho zavial pričinením budúcej manželky Aničky v roku 1959 do jej rodného lubinského domu a odtiaľ s nevšedným porozumením rodiny mohol naplňať svoje široké spektrum záujmov v prospech občanov a propagácii výsledkov rozvoja miest a obcí najmä okresov Nové Mesto nad Váhom a Trenčín. V obci ho poznali ako fotografa a novinára, ktorý bol na každom verejnom podujatí, často nielen ako reportér, ale aj organizátor a účinkujúci.

Pri jeho tohoročnom životnom jubileu viacerí občania chceli bližšie spoznať príbeh života tohto kreatívneho človeka. Patrí k nim aj Vlasta Drgoncová, ktorá sa rozhodla napísať o ňom medailón pre obecné noviny. No pri prvej návšteve a pri pohľade na množstvo škatúl plných zažltnutých dokumentov, novinových výstrižkov jeho článkov, fotografií, rôznych legitimácií, preukazov, diplomov, ďakovných listov poznášaných z povaly si uvedomila, že to bude poriadna fuška.

V prvom momente ju napadlo, že jej zámer na novinový článok by mal mať skôr rozsah knihy. Napokon sa odhodlala z bohatých písomných zdrojov a verbál-

nych spomienok jubilanta urobiť syntézu a po dohode s redakciou Lubinčana venovať Emilovi Janovicovi až osem strán textu s množstvom fotografií v dvoch číslach novín.

Keď vojnové diet'á partizáncilo

V osobnom rozhovore siahol Emil Janovic až na dno studnice takmer zabudnutých udalostí z konca 2. svetovej vojny v Moravskom Lieskovom a začal rozprávať príbeh slovami vtedajšieho zaužívaného nárečia:

„Počas vojny, no mohél som mat hádam devat rokov. Jako chlapec som prevédel trech mladých mužov, slovenských vojakov, z Lieskového smerom na Javorinu k partizánom. Pýtali sa ma, či viem, jako by sa mohli dostať k Uhrovi. Tak som s nimi išél velice dalako – až na Ostrý vrch. Tam jeden dzetko pásli kozy. A pýtajú sa: 'A dze ideš chlapče s týmito chlapmi? A ja na to: 'Nuž ony by sceli íciť do Cetune k Uhrovi.'“

Dzetko bol velice udzivený, že taký malý chlapec ide tak dalako. A hovorí: 'Ty už chlapče ic domov, já ich tam dovedem.'“

A tak som sa teda vrátil a občas si na tých vojakov spomenul, že čo sa asi s nimi stalo. Asi dva roky po vojne prišli títo chalani na poštu k môjmu otcovi. Že oni

sú z južného Slovenska a že hľadajú jeho syna. Vraj sa mu prišli podakovať za to, že im pomohél dostať sa k Uhrovej skupine. Vraj tam bojuvali až do konca vojny.“

So záujmom počúvam ďalej jeho rozprávania o tom, ako spolu s ďalšími dvomi kamarátmi – babička ich vraj nazývala „dobrotníci“ – kradli nemeckým vojakom náboje. Tí boli ubytovaní v starej škole v Moravskom Lieskovom. Jeden z nich, pôvodom Holanďan, sa občas u nich zastavil, keď nemeckí vojaci išli na cvičenie. Vtedy ho zvyčajne babka pohostila, pričom sa otec, ktorý bol vtedy vedúcim pošty a vedel trochu po nemecky, dal s ním aj do reči, čím získal rôzne cenné informácie o plánoch nemeckých vojakov. A kým sa tento vojak hostil, išiel malý Emil s kamarátmi do školy do miestnosti, kde mali Nemci uskladnené náboje. Z nich pokradli koľko vládali odniesť a schovali ich v dome. Vraj vedeli, čo sa bude partizánom hodiť... „My sme ti náboje už dobre poznali. Vedzeli sme jaké máme ukrannúť. Vedzel som, keré boli „bum-bum“ gulky a keré „světáci“. A ket k nám prišla partizánska spojka – to chodzil taký jeden partizán od Uhra – babička vtedy zakričala: 'No, dze sú ti dobrotníci?'. A vtedy sme prišli za ním a ukázali mu, čo sme naznášali.“

Takto sa teda vlastne celá rodina nenápadne zapájala do odboja... počnúc babičkou a končiac malým Emilom. A možno práve tieto udalosti a spomienky na detstvo podnietili jeho rozhodnutie vstúpiť do organizácie zameranej na zachovanie pamäti a tradícií boja proti fašizmu. Prakticky už vtedy sa stal malým „protifašistickým bojovníkom“... (vd)

Organizátor a propagátor verejných podujatí

Popri zamestnaní a širokého

rozsahu publicistiky venoval veľa času dobrovoľníckej organizátorskej účasti na kultúrnych a spoločenských podujatiach v rámci členstva v rôznych spolkoch a združeniach. Mnoho hodín voľného času zabrali činnosti pre Slovenský zväz protifašistických bojovníkov. Ten ocenil celoživotné zásluhy Emila Janovica na propagácii odbojárov v regionálnej i celoslovenskej tlači, verejných podujatiach a od r. 1987 aj priamej činnosti v orgánoch zväzu udelením medaily Milana Rastislava Štefánika I. stupňa.

Za svoju dlhoročnú organizátorskú činnosť na príprave okresných podujatí SZPB ako člen Predsedníctva Oblastného výboru SZPB v Novom Meste nad Váhom dostal veľa ďalších ocenení – diplomov, medailí, ďakovných a pamätných listov.

Bol spoluorganizátorom osláv Výročí SNP na vrchu Roh, či spomienkových stretnutí pri pietnom kladení vencov k pamätníkom padlých partizánov v Cetune, v Narcii, v Moravskom Lieskovom, či Podolí. Na nich a tiež v Banskej Bystrici, vo Svidníku a na Dukle sa zoznámil s mnohými osobnosťami slovenského a českého politického a kultúrneho života – s bývalým predsedom NR SR Borisom Kollárom, poslancami NR SR, spevákom Ivanom Mládkom a celým radom ďalších. Pred ostatnými prezidentskými voľbami sa u neho doma cestou z Javoriny zastavil a pozdravil ho budúci prezident SR Peter Pellegrini.

Nezabudnuteľné zostáva stretnutie s prezidentom ČSSR armádnym generálom Ludvikom Svobodom a jeho dcérou Zoe Klusákovou na Slávnosti bratstva Čechov a Slovákov na Javorine v roku 1968, keď Emil bol jedným z organizátorov a vzácnu návštevu pozvali na obed do blízkej Květnéj.

S „Uzdravicou“ ku zdraviu a k dobrej nálade...

Jeho optimizmus, veselá povaha, srdečnosť bola neprehliadnuteľná všade, kde sa objavil. Či už to boli vážnejšie rokovania, zábavné podujatia, oslavy. K fotoaparátu prevesenému cez plece obyčajne nechýbala menšia taštička s jeho domácim tekutým výrobkom z plodov vlastnej záhrady ako prvá pomoc voči zlej nálade.

Veruže každého potešil ostrou chuťou a vôňou darovaný štamperlík z ploskačky či pollitrovky jeho „Uzdravice“ ako pomenoval destilát pravej kopaničiarskej pálenky. Považoval to za dar tým, ktorí túžia byť zdraví.

Hoci v súčasnosti zdravotný stav Emilovi Janovicovi bráni pohyb a je odkázaný na pomoc rodiny, nestráca optimizmus, aj pamäť mu dobre slúži. Z redakcie Bojovníka tomuto nášmu naozajstnému celoživotnému protifašistickému bojovníkovi želáme veľa síl popasovať sa s chorobou, starobou tak, ako to v živote neraz dokázal. Aby sme si ešte spoločne mohli s Uzdravicou veľa krát pripíť Na zdravie!

Milan Bušo, foto autor a archív – EJ –

Doslov autora a redakcie

Roky plynú veľmi rýchlo, naša odbojárska generácia súčasných osemdesiatnikov a deväťdesiatnikov sa stáva, obrazne povedané, muzeálnym exponátom. Tento príspevok by mal byť podnetom na zachovanie dôležitých dokumentov od našich členov v miestnych pamätných izbách, vlastivedných expozíciách, či vo vyhradených priestoroch škôl. Neraz sú to cenné historické písomnosti, preukazy nielen z odbojovej činnosti, ale aj všeobecného charakteru o živote v minulom storočí. Aby mladí videli, že len z tvorivej práce rúk a umu našich predkov i nás, ešte žijúcich pamätníkov rokov nie tak dávno minulých, vyšla dnešná súčasnosť.

Emilove druhé stretnutie so Zoe Klusákovou vo Svidníku, 2012.

Kladenie vencov k pomníku padlých v Cetune, 1977. Za MO SZPB Lubina Emil Janovic, Milan Kopec.

„Šak sa neondzite, okoštujte...“ ponúka Uzdravicou na Stretnutí generácií pri pomníku na vrchu Roh.

- **Badín:** Ing. Martin Lešták 84 a Dušan Moravčík 81 rokov.
- **Banská Bystrica – Radvaň:** Barbora Maková 94 a Jarmila Lerchová 70 rokov.
- **Bernolákovo:** Vlasta Gálová a Janka Križíková 80 a Jaroslav Navara 45 rokov.
- **Bratislava 12:** Eva Karvašová 93 rokov.
- **Bratislava 24:** Ing. Ján Švigár 92 rokov.
- **Čaňa:** Margita Bittová 93, Michal Soták 85, Marta Buhlová 81, Stanislav Trebul'a 70 a Zdenka Majorošová 55 rokov.
- **Čelovec:** Milada Haščáková 55 rokov.
- **Dolné Vestenice:** Arpád Kačkovič 86, Hedviga Vallová 85 a Eva Valachová 81 rokov.
- **Dolný Kubín:** Jozef Badin 83 rokov.
- **Galanta:** Vojtech Fahn 70, Bc. Alexandra Mullerová 45, Tibor Sako 70 a Ľubica Szárazová 65 rokov.
- **Harmanec:** Mária Knopová 87 rokov.
- **Hostie:** Anna Komárová 83 rokov.
- **Horná Mičiná:** Zuzana Čerhýňová 75 rokov.
- **Hrachovo:** Emília Kameniská 90 a Jozef Suja 50 rokov.
- **Hrušov:** Anton Benko 83, Mária Danková 84, Anna Bendíková 82 a Cecília Valachová 70 rokov.
- **Jarabina:** Mária Lajčáková 88 a Marta Ruckschlosová 70 rokov.
- **Kežmarok:** Anna Compeľová 97 rokov.
- **Kokava nad Rimavicou:**

- Tibor Pokorádi 91 a Ján Skrutek 70 rokov.
- **Kolačno:** Mária Duchovičová 65 rokov.
- **Košice:** Barbora Demeterová 86, Soňa Hirkalová 81 a Terézia Dančáková 75 rokov.
- **Košické Oľšany:** František Eged 93 a Katarína Plichtová 45 rokov.
- **Klenovec:** Kamila Hrušková 75 rokov.
- **Lastovce:** Tibor Mento 75 rokov.
- **Lipovec:** Ing. Ján Slezák 75 rokov
- **Lehota pod Vtáčnikom:** Zdenka Cipovová 89 rokov.
- **Lučenec:** Viera Bartoňová 91, Milan Bača a Emília Kureková 80, Eva Balážová 70 a Anna Šulajová 75 rokov.
- **Ľubietová:** Miroslava Dutková 55, Martina Grofčíková 40, Denisa Filadelfiová 50 a Vlasta Bagiová 70 rokov.
- **Málinec:** Andrea Mužíková 60 a Stanislav Šulek 65 rokov.
- **Medzibrod:** Marian Huťka a Stanislav Plachý 75, Michal Číž 88, Dušan Vaník 70 rokov.
- **Michalovce:** Anna Čuchranová 75, František Uhaľ 90, Mária Valisková 89, Milan Krajňák 70 a Anna Todorová 98 rokov.
- **Myjava:** Oľga Vavřínová 80, Dušan Ševčík 82 a Alžbeta Kutáľková 87 rokov.
- **Ostrý Grúň:** Ján Michalov 85 a Ing. Štefan Michalov 82 rokov.
- **Plavnica:** Ján Geci 45 rokov.
- **Podrečany:** Jana Bobáľová 70 rokov.

- **Poltár:** Darina Kapcová 92, Ján Mokoš 85 a Zuzana Uhríková 50 rokov.
- **Prešov - ZO SZPB pri ZV SR klub Prešov:** Ing. Demeter Lazorík 81 rokov.
- **Prievidza - ZO SZPB pri HBP a.s.:** Libuša Grosová 80 rokov.
- **Revúca - ZO SZPB gen. Viesta:** Anna Debnárová a Oľga Šturmankinová 75, Janka Klimentová 80, Milan Küchen 83 a Ján Galovič 92 rokov.
- **Selce:** Miroslav Blahusiak 70, Stanislav Koctur 84 a Terézia Kocturova 75 rokov.
- **Senec – ZO SZPB Jána Lichnera:** Ing. Božena Urbanovičová 75 rokov.
- **Sereď:** Terézia Ožvoldová 85 rokov.
- **Sliač:** Milan Markovič 83 rokov.
- **Slovenský Grob:** Miroslava Kralovičová 50 rokov.
- **Stará Kremnička:** Mgr. Želmíra Beňová 60 a Mgr. Helena Šándorová 70 rokov.
- **Špania Dolina:** Milan Bahýl 80, Mikuláš Mistrík 81, Bibiana Rajková 55 a Karel zemek 85 rokov.
- **Trebišov:** Gabriela Godušová 70 rokov.
- **Trenčín 1 - ZO SZPB gen. Goliana:** Ing. Lýdia Ambrozová 81, Helena Čavojská 89, MUDr. Slávka Žilinčanová 83, Magdaléna Kováčová 95, Silvia Bertoliová 45 a Alenka Michnová 65 rokov.
- **Uderiná:** Ľudmila Ondrušová 60 a Tibor Széky 84 rokov.
- **Utekáč:** Gizela Schrenko-

- vá 94 rokov.
- **Valaská:** Alena Daxnerová 80 rokov.
- **Veľaty:** Mária Kolesárová 65 rokov
- **Závadka nad Hronom:** Darina Nosková 70 a Eva Chudíková 80 rokov.

- **Žiar nad Hronom:** Katarína Fabanová 86, Ružena Chmelíková a Ľudmila Trubenová 82, Katarína Fabanová 85, Oľga Kováčová a Margita Pivarčiová 80 a Elena Uhrínová 83 rokov.

Jubilantom srdečne blahoželáme.

Navždy sme sa rozlúčili

- **Dolný Kubín:** Ing. Ivan Kasanický 82-ročný.
- **Lučenec:** PhDr. Jozef Drenko 84-ročný.
- **Málinec:** Ing. Elena Melichová 73-ročná.
- **Medzibrod:** Michal Číž 88-ročný.
- **Medzilaborce:** Jozef Mihalíč 90-ročný.
- **Michalovce:** Milan Kori-banič 69-ročný.

- **Poltár:** Ivan Hronček 75-ročný, Zuzana Nagyová 86-ročná, Pavel Obročník 69-ročný a Milan Kojnok 86-ročný.
- Trebišov:** Vojtech Zachar 75-ročný.
- Utekáč:** Jolana Geldschmutterová 83-ročná.

Česť ich nehynúcej pamiatke!

5. výročie úmrtia

Pripomíname si 5. výročie úmrtia priameho účastníka SNP Jozefa Kulicha, narodeného 5. marca 1928 vo Zvolenskej Slatine.

Ako mládenec sa zapojil do SNP, kde pôsobil v partizánskej skupine „Za Slobodu Slovanov“ v oddiele Ernsta Thälmana. Bojoval v okolí Lučenca. Po potlačení Povstania ich oddiel pôsobil v pohorí Poľana, kde ho chytili Nemci a zavliekli do zberného tábora v Banskej Bystrici.

„Zázrakom“ sa mu podarilo utiecť z vlaku, ktorý smeroval do zajateckého tábora v Nemecku. Mal šťastie, dostal sa do rodnej obce, kde sa skrýval až do príchodu Červenej armády. Po oslobodení pracoval až do odchodu na dôchodok na ministerstve vnútra. Bol dlhoročným členom SZPB, aj funkcionárom Oblastnej organizácie SZPB vo Zvolene. Zúčastňoval sa všetkých osláv SNP a podujatí organizovaných SZPB. Do posledných dní sa zaujímal o dianie vo Zväze a v spoloč-

nosti. Rád odovzdával životné skúsenosti mladej generácii.

Za zásluhy bol ocenený ruskými, rumunskými, slovenskými i zväzovými vyznamenaniami.

Zomrel 6.10.2020 vo veku 92 rokov. Česť jeho pamiatke.

Adam Horváth

Jubileum predsedu ZO SZPB v Brusne

Významného životného jubilea, 75 rokov sa dožíva predseda ZO SZPB v Brusne RSDr. Karol Uhrík.

Pod jeho vedením dosahuje naša ZO SZPB pozitívne výsledky. Po svojom príchode do Brusna stabilizoval jej činnosť i stav členskej základne. Má najväčší podiel na prijímaní nových členov. Organizuje podujatia zamerané na pripomínanie si historických udalostí z bojov proti nemeckému nacizmu za našu národnú slobodu. O činnosti ZO SZPB často informuje v mesačníku Bojovník a v obecnom občasníku Čipkárskô. Medzi jeho najväčšie devízy patrí bezpodmienená podpora záverov 18. zjazdu SZPB. Aktívne vystupuje proti tým, ktorí spochybňujú jeho závery a to najmä v otázkach voľby nových orgánov. Spochybňovanie legitimacy zvolených členov vedenia Zväzu považuje za cestu k postupnej likvidácii SZPB.

Veríme, že K. Uhrík bude ešte dlho v čele našej ZO SZPB. Do ďalších rokov života mu želáme mnoho šťastia, úspechov a hlavne veľa pevného zdravia.

Výbor ZO SZPB v Brusne.

Pripája sa

Základná organizácia SZPB Dr. Gustáva Husáka v Bratislave Petržalke srdečne a úprimne blahoželá k 75-tim narodeninám jednému zo svojich zakladajúcich členov Karolovi Uhríkovi, ktoré oslávil 18. októbra 2025. Do ďalších rokov jeho aktívneho a plodného života mu želáme dobré zdravie, šťastie a životný optimizmus. Ešte dlho svojou vzácnu prítomnosťou obdarúvajú svojich najbližších a všetkých, ktorí si ňu vážia a majú radi. Ži ešte dlho a šťastne vzácny náš priateľ.

S úctou a vďakou ZO SZPB Dr. Gustáva Husáka Bratislava Petržalka.

Blahoželáme

Dňa 6. októbra sa dožil 75 rokov predseda ZO SZPB Jána Lichnera Senec Ing. Norbert Lacko.

Rodák z Gemera. Pracoval ako profesionálny vojak v rôznych funkciách vo viacerých posádkach našej vlasti až do odchodu do výslužby.

Od roku 1999 je členom SZPB, v rôznych funkciách na oblastnej i republikovej úrovni. V ÚR SZPB pôsobil dlhé roky ako jej podpredseda.

Jeho srdcovou záležitosťou je práca so školskou mládežou, ktorej sa mimoriadne aktívne venuje spolu so svojou manželkou Irenou.

Pri príležitosti životného jubilea mu v mene výboru a tiež v mene členskej základne ZO SZPB Jána Lichnera prajeme hlavne pevné zdravie, optimizmus a elán do ďalšej činnosti.

Ing. Vlastimil Bukovinský

Ku gratulantom sa pripája aj redakcia Bojovníka.

Lúčime sa s grafikom par excellence

V noci na 14. októbra nás vo veku 76 rokov navždy opustil náš vynikajúci, svedomitý a spoľahlivý grafik Peter Procházka.

Keď sme v redakcii hľadali odpoveď na čom bola založená jeho profesionálna spoľahlivosť a svedomitosť, ktorou redakcii dával istotu kvalitného výsledku, tak sme sa jednoznačne zhodli na tom, že pri všetkom, čoho sa profesionálne chytil, tak nad všetkým rozmýšľal a pridanou grafickou hodnotou prispieval k naplneniu autorského zámeru.

Veľakrát sme sa čudovali, kde na tie svoje tvorivosti chodí. A boli sme pyšní, že je náš.

Odpocívajte v pokoji pán Procházka, redakcia mesačníka Bojovník a celý SZPB Vám za všetku Vašu prácu ďakujú.

-r-

Kniha: Nový svetový poriadok – stratégia imperialismu

Vo vydavateľstve Torden vyšla v roku 2025 kniha s názvom **Nový svetový poriadok – stratégia imperialismu**.

Jej autor Sean Stone prináša stručné a pritom precízne usporiadané fakty o globálnom mocenskom systéme, ktorý sa označuje ako „Nový svetový poriadok“ (New World Order).

Kniha je vynikajúcim sprievodcom pri chápaní svetových procesov a globálneho diania. Všetky závery sú podložené existenciou dobre ukryvaných síl v pozadí riadenia tohto sveta. Teraz ich odhaľujú verejne dostupné dôkazy, spisy a fakty, ktoré nám autor predkladá v kontexte globálneho diania s podrobnosťami, ktoré sú verejnosti zamlčované. - r -

Múzeum na kolesách

V moskovskom metre začala jazdiť súprava, venovaná 80. výročiu víťazstva vo Veľkej vlasteneckej vojne. Na Arbatsko-Pokrovskej trati bude jazdiť šesť mesiacov.

Generálny riaditeľ Múzea víťazstva Alexander Školnik k tomu povedal: „Toto nie je len tematický vlak – je to skutočné múzeum na kolesách. Vagóny, z ktorých každý je venovaný samostatnému obdobiu Veľkej vlasteneckej vojny, predstavujú najdôležitejšie udalosti tých rokov, životopisy a fotografie hrdinov, ako aj obrázky pravých vojenských pamiatok zo stoviek múzeí v našej krajine.“

Dodal, že každú stredu od 12.00 do 16.00 hod. cestujúcich informujú sprievodcovia z Múzea víťazstva. - r -

Príďte do cisárskej koniarne Pražského hradu

Do 28. októbra sa tam koná výstava vojnových plagátov. Ide o 28. výročie zrodu „Hodina oslobodenia: Vojnový plagát 1938-1945.“ Návštevníci tuvidia výber takmer stovky plagátov zo Zbierky Vojenského historického ústavu Praha.

Expozícia pripomína význam plagátu ako nástroja propagandy, mobilizácie a nádeje v čase druhej svetovej vojny. Podľa vhu.cz

Kanada obdarovala Ukrajinu aj knihou s citátmi Hitlera a Mussoliniho

Zistil to korešpondent RIA Novosti. Agentúra už predtým informovala, že v 90. rokoch 20. storočia Otava a kanadský veľvyslanec François Mathis darovali Ukrajine desaťtisíce kníh s extrémistickým a nacionalistickým obsahom, konkrétne do zbierky Kanadsko-ukrajinského centra v knižnici Krupskej v Donecku.

Jedna z kníh v ukrajinskom jazyku, ktoré kanadské veľvyslanectvo darovalo ukrajinským knižniciam, obsahuje citáty Hitlera a Mussoliniho. Volá sa „Almanach v predvoji“ a bola vydaná v roku 1938 v Paríži na distribúciu medzi príslušníkmi ukrajinskej menšiny po celom svete. Je zbierkou nacionalistických článkov.

Článok Jevgenija Onackého, politickej osobnosti a člena Ústrednej rady Ukrajiny za vlády Hruševského a Petljuru, cituje a chváli Hitlera a Mussoliniho. Článok má názov „Z osi do trojuholníka“ a jeho záverečnou tézou je potreba, aby sa Ukrajina v čase vydania knihy postavila na stranu nacionalistických mocností v hrozjacej svetovej vojne – teda na stranu Tretej ríše a fašistického Talianska.

„Almanach v predvoji“ bol uložený v Kanade a v roku 1994 ho kanadskí zástupcovia darovali Kanadsko-ukrajinskému centru knižnice Krupskej v Donecku. Celkovo bolo v 90. rokoch 20. storočia na Ukrajinu otvorených deväť knižničných centier podobných doneckému s extrémistickou literatúrou, vrátane Odesy, Dnepropetrovska, Mariupola a Luhanska. - r -

Cesta k víťazstvu. V Brjansku otvorili výstavu z archívu Sovietskej informačnej kancelárie

Je to dokumentárna mobilná výstava „Oslobodenie. 1943 – 1945“, ktorá je založená na dokumentoch z fotoarchívu „Sovinformbyra“.

Výstavu otvoril riaditeľ Brjanskej pobočky Prezidentskej akadémie Sergej Šačnev, ktorý

v prejave k študentom poznamenal, že „musíme aktívne bojovať proti falšovaniu histórie Veľkej vlasteneckej vojny a fotografie tejto výstavy sú najlepšimi argumentmi v boji proti takémuto falšovaniu“. - r -

100 rokov Bauhausu v Dessau – antifašizmus a dizajn

V ostatných týždňoch si Dessau (Sasko-Anhaltsko) a do istej miery aj medzinárodné spoločenstvo pripomínajú 100. výročie tejto skupiny umelcov, architektov a dizajnérov.

Na začiatku bola koncepcia spojenia umenia a remeselného spracovania niečím úplne novým. Bauhaus je celosvetovo považovaný za avantgardu klasického modernizmu vo všetkých oblastiach voľnej a užitkovej architektúry, umenia a dizajnu. Dodnes možno nájsť príklady architektúry Bauhausu v mnohých krajinách, nielen v Nemecku, ale aj v Izraeli, Taliansku a Španielsku. Najmä v USA bola výšková výstavba masívne ovplyvnená architektmi Bauhausu.

Toto rozšírenie architektúry Bauhausu nie je len vyjadrením medzinárodného uznania úspechov dizajnérov, ale bolo aj výsledkom politického zaobchádzania s Bauhausom a jeho prenasledovania nacionalistickými silami a neskôr NSDAP.

Začalo to vo Weimare, kde bola v roku 1919 založená škola Bauhaus pod vedením Waltera Gropiusa s dielňami v štátnej umeleckej akadémii. Predmety bežnej a užitkovej potreby, vytvorené v týchto dielňach, ktoré sa vyznačovali nielen špeciálnou estetikou, ale aj vysokou funkčnosťou, dodnes ovplyvňujú štýl.

Zatiaľ čo umelecký svet oslavoval tento nový dizajn a motto „forma nasleduje funkciu“ inšpirovalo širokú škálu dizajnérov, reakčné sily vo Weimare, ktoré už predtým toto umelecké hnutie odsudzovali ako „degenerované“, agitovali proti umeleckej škole a jej protagonistom.

Keď bola v roku 1923 ríšska vláda vojenskou silou zvrhnutá, vláda robotníckych strán v Durínsku, nové voľby vo februári 1924 priviedli k moci reakčnú väčšinu nemeckých nacionalistických a národných síl. Táto štátna vláda znížila rozpočet Bauhausu na polovicu, čím znemožnila dizajnérskej škole pokračovať v činnosti vo Weimare. Na jeseň 1925 sa Bauhaus presťahoval do Dessau, sociálnodemokratického priemyselného mesta, kde dúfal, že nájde lepšie prostredie.

Ale aj tam bolo skôr tolerované ako milované. Pravicové sily pokračovali v kampani proti tomuto „nenemeckému“ umeniu, ktoré sa začalo vo Weimare.

Keď sa NSDAP stala najsilnejšou silou v Dessau

v miestnych voľbách v roku 1931, spojila sa s nemeckými nacionalistami a navrhla zatvorenie štátom riadeného Bauhausu v Dessau.

Komunistická strana Nemecka hlasovala proti návrhu nacistov, zatiaľ čo SPD sa zdržala hlasovania. To spečatilo osud inštitúcie aj v Dessau.

Ludwig Mies van der Rohe sa pokúsil pokračovať v škole Bauhaus súkromne v Berlíne až do roku 1938. Po 30. januári 1933 to bolo možné len vďaka tomu, že ponúkol vlastné služby nacistickému režimu. Súčasníci ho za to kritizovali a nazývali ho „nosiťom fašizmu“, keďže väčšina jeho študentov bola členmi nacistických organizácií.

Ďalší predstavitelia Bauhausu emigrovali do Spojených štátov začiatkom 30. rokov 20. storočia, vrátane Josefa Albersa, Herberta Bayera, Waltera Gropiusa a Lászlóa Moholy-Nagya, ktorí sa v roku 1937 pokúsili založiť v Chicagu dizajnérsku školu „Nový Bauhaus“. Pred vojnou nasledovali tento príklad aj Ludwig Mies van der Rohe.

Mnohí židovskí architekti Bauhausu emigrovali do Palestíny. V Tel Avive postavili vyše 4 000 budov v súlade s konceptom Bauhausu. Toto „Biele mesto“ je od roku 2003 zapísané na zozname svetového dedičstva UNESCO. Architekti Bauhausu odišli aj do republikánskeho Španielska, kde v rokoch 1934 až 1936 postavili budovu „Unio de Cooperadors“ v Gave, južne od Barcelony.

Nie všetci členovia Bauhausu mali to šťastie, že mohli opustiť nacistické Nemecko. Mnohí sa stali obeťami prenasledovania. Franz Ehrlich zažil najabsurdnejšie zaobchádzanie s Bauhausom. Počas stavebných prác v rokoch 1937/38 bol deportovaný do koncentračného tábora Buchenwald a ako väzeň a umelec musel navrhnuť kovanú bránu tábora s mottom „Jedem das Seine“ (Každému svoje).

A tak je Bauhaus dodnes neoddeliteľne spojený s pamätníkom koncentračného tábora Buchenwald. Počas nacistického režimu bolo v koncentračných táboroch alebo väzniciach zabitých najmenej 21 umelcov Bauhausu. V tomto duchu si aj antifašisti pripomínajú viac ako 100-ročnú históriu Bauhausu. Newsletter 2025 37

Velká štúdia v USA ukázala, že:

- Najproduktívnejší vek človeka je od 60 do 70 rokov.
 - 2. najproduktívnejšie štádium človeka je vek od 70 do 80 rokov.
 - 3. najproduktívnejšia etapa je vek 50 a 60 rokov.
 - Predtým človek ešte nedosiahol svoj vrchol.
 - Priemerný vek laureátov Nobelovej ceny je 62 rokov.
 - Priemerný vek prezidentov 100 najväčších spoločností na svete je 63 rokov.
 - Priemerný vek pastorov 100 najväčších cirkví v USA je 71 rokov.
 - Priemerný vek oteckov je 76 rokov.
- Toto potvrdzuje, že najlepšie a najproduktívnejšie roky človeka sú vo veku 60 až 80 rokov. Štúdiu publikoval tím lekárov a psychológov v New England Journal of Medicine.
- Práve oni zistili, že vo veku 60 rokov dosiahnete vrchol svojho emocionálneho a mentálneho potenciálu, a to pokračuje až do veku 80 rokov.
 - Preto, ak máte 60, 70 alebo 80 rokov, ste na najlepšej úrovni svojho života. „Túra“ s názvom „Život“ začína teda oveľa neskôr, ako ste očakávali!
- ZDROJ: New England Journal of Medicine

ZRNKÁ HUMORU

Bedár jeden, stále sa neoženil.
Bude bohatý.

* * *

Mladá učiteľka sa sťažuje
druhej na jedného žiaka.

– Je veľmi nezbedný. Stále
rozpráva, vyrušuje a kazí mi
výučbu.

– A čo, nemá ani jednu dobrú
vlastnosť, pýta sa tá.

– Žiaľ má, ešte ani jednu
hodinu nevymeškal.

* * *

Dvaja narkomani sedia pri rie-
ke a len čo si dali dávku, hneď sa
pri nich zjavil policajt a hovorí:

– Chlapi, neplávala tu popri
vás mŕtvola?

– Neplávala, ani náhodou,
dušujú sa narkomani.

Len čo policajt odišiel, riekou
sa popri nich nesie mŕtvola.

Jeden narkoman vstal, posunul
ju nohou a hovorí:

– Len si pokojne plávaj ďalej,
braček. My sme ťa pred políciou
už zaprelí.

Protest lekárov

Lenže nikto nevie za čo
protestujú, nakoľko nikto nevie
rozlúštiť ich transparenty.

* * *

Po dvoch kolách sa boxer
pýta trénera.

– Tak čo, je ten môj súper
poraziteľný?

– Samozrejme, hovorí tréner.

– Ak budeš rovnako intenzívne
šibrinkovať rukami, od tvojho
prievanu dostane zápal pľúc
a bude s ním koniec.

Synova otázka, otcova odpoveď

– Oci, tí idioti, to sú nejaké
zvieratá?

– Nie, synček! Sú to takí istí
ľudia ako ty a ja.

* * *

Vedci vyšľachtili špeciálneho
tvora na ochranu hraníc. Skrži-
li vľčiaka a králika.

Nové stvorenie narušiteľa
nielen dobehne, ale ho hneď aj
potrestá.

V kúpeľoch

– Slečna, čo robíte dnes
večer?

– Všetko!

Rozhovor kamarátov

– Moja nová priateľka sa
zamestnala v exkluzívnom verej-
nom dome.

– A ty to ako nesieš?

– Dobre. Okrem toho, že si
dobře zarobí, aj doma si ešte
privyrába.

Telefonát do rozhlasu

– Moja svokra má 85 rokov
a štvorizbový byt. Zahrajte jej,
prosím, pesničku „Posledná
jeseň“.

* * *

– Móric, vieš čo ma na tebe
najviac rozčuľuje?

– No?

– Že ty aj na moju esemesku
„Už mi viac nepíš“, odpovieš.
Dobre, nebudem!

PROTI HITLEROVI,
HORTHYMU I KLÉROFAŠIZMU

1938: 10. október. Nemecké jednotky obsadzujú Petržalku.

1938: 25. október. Poliaci obsadili územie Oravy a Spiša.

1939: 2. október. Francúzsky predseda vlády Eduard Daladier a čs. veľ-
vyslanec Štefan Osuský podpisujú dohodu o formovaní čs. vojsk vo Fran-
cúzsku.

1939: 22. október. Dohoda o inkorpovaní (pripojení) bývalého poľského
územia zabratého pri poľskom ťažení, na ktoré si Slovensko robilo nároky.

1939: 26. október (do 8. mája 1945). Za prezidenta SR bol zvolený Dr.
Jozef Tiso, súčasne sa stal najvyšším veliteľom slovenskej brannej moci.

1940: 25. október. V Londýne bola podpísaná Dohoda o vytvorení čes-
koslovenských pozemných jednotiek a letectva a o úprave ich vzťahu
k britským branným silám. Zároveň bola podpísaná dohoda o financovaní
československých vojsk a o práve disponovať s československým zlatom
uloženým v Bank of England. Čs. letci sa podľa uzavretej dohody stali
právne i vojensky súčasťou RAF a teda čs. vláda stratila právo s nimi dis-
ponovať.

1940: 25. október. V Palestíne vznikol Československý peší prapor 11
– Východný.

1942: 22. október. Slovenský snem prijal zákon o HSLS a Jozefovi Tiso-
vi udelil titul „Vodca“.

1942: 26. október. USA uznali čs. vládu v Londýne.

1943: 22. október. Sovietsi vydávajú smernicu na sformovanie čs. vojen-
skej letky v ZSSR.

1943: 26. október. Sformovanie 1. čs. partizánskej brigády Jana Žižku
v Juhoslávii (v troch praporech bolo 388 ľudí).

1943: 30. október. Pri Melitopole prebehlo k Červenej armáde 2 091
vojakov, ktorí sa stali základom budúcej 2. čs. paradesantnej brigády
v ZSSR.

1944: 1. október. Za účasti slovenských a českých, sovietskych a fran-
cúzskych partizánov sa v Detve koná jediná partizánska prehliadka.

1944: 3. október. Na trati Hronská Dúbrava – Svätý Kríž nad Hronom sa
objavil druhý z troch povstaleckých vlakov Hurban.

1944: 3. október. Po ťažkom boji s jednotkami 3. a 4. taktickej skupiny
a partizánmi jednotka Schill obsadila Žiar nad Hronom.

1944: 3. október. SNR na svojom historickom zasadnutí na návrh poslan-
cov za KSS v B. Bystrici vyhlásila, že nová ČSR bude ľudovodemokratic-
kým štátom a večným spojencom so Sovietskym zväzom.

1944: 6. október. O 6.00 hod. prekročili jednotky 1. čs. armádneho zboru
v ZSSR Dukliansky priesmyk.

1944: 6. október. Do okolia Myjavy prišla zo stredného Slovenska sku-
pina pplk. Ilju Daniloviča Dibrovu a tvorila 2. čs. partizánsku brigádu
J.V. Stalina.

1944: 6. október. Z londýnskeho exilu priletel divízny generál R. Viest
a prebral od brigádneho generála J. Goliana velenie 1. čs. armády na Slo-
vensku.

1944: 7. október. Americká 15. letecká armáda bombardovala Nové Zámky.

1944: 8. október. Čs. samostatná obrnená brigáda sformovaná v Anglicku
sa presunula na európske bojisko a zaujala postavenie pri nemeckej pev-
nosti Dunkirchen.

1944: 8. – 12. október. Prebieha slávny povstalecký protiútok jednotiek
2. čs. paradesantnej brigády v ZSSR v priestore Železná Breznica – Trnavá
Hora. Dňa 10. októbra dobyli Jalnú a o dva dni na to Hronskú Dúbravu.

1944: 9. október. Na základe mobilizácie nastúpili do 1. čs. armády na
Slovensku nováčikovia, čím sa jej početný stav zvýšil na 65 000 mužov.

1944: 9. október. Predseda vlády SR Š. Tiso a nemecký veľvyslanec H.
E. Ludin podpísali medzištátnu dohodu o zásobovaní nemeckých vojsk na
Slovensku, so spätnou platnosťou od 1. 9. 1944.

1944: 13. október. Uskutočnila sa skúšobná jazda IPV-III Masaryk.
Kompletne dokončený bol 14. októbra. Do bojov pri Červenej Skale za-
siahol 20. 10. 1944.

1944: 13. október. Americké letectvo bombardovalo Bratislavu a značne
poškodilo rafinériu Apollo.

1944: 15. október. Bol ukončený presun 2. čs. paradesantnej brigády
v ZSSR na povstalecké územie.

1944: 18.-19. október. Bombardovaním B. Bystrice, Liptovskej Osady
a Brezna sa začala generálna ofenzíva nemeckých vojsk proti SNP.

1944: 25. október. 1. čs. stíhací letecký pluk v ZSSR skončil bojovú
činnosť na povstaleckom území a odletel cez front na územie ovládané
Červenou armádou.

1944: 25. – 27. október. „Údolie smrti“ (kataster obce Kružľová). Naj-
ťažšie tankové boje sovietskych jednotiek po prekročení česko-sloven-
ských hraníc.

1944: 26. – 27. október. Povstaleckí činitelia sa presunuli na Donovaly.
Nemecká armáda obsadila B. Bystricu. Tým sa fakticky končí odpor po-
vstaleckej armády ako organizovaného celku.